

**STAGII EUROPENE DE PRACTICĂ
MONTIJO / PORTUGALIA**

Succes !

Înregistrat cu nr. 3145/08.11.2016

**CAIETUL
PREGĂTIRII PRACTICE**

MODULELE:

- VI / BIOTEHNOLOGII MODERNE ÎN CREȘTEREA ANIMALELOR
- VII / SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ ÎN DOMENIUL SANITAR VETERINAR

Autor:
prof. Dumitra CONSTANTIN

Participant :

MODULUL VI

12. BIOTEHNOLOGII MODERNE ÎN CREȘTEREA ANIMALELOR

COMPETENȚE SPECIFICE / CRITERII DE PERFORMANȚĂ

12.1. OPTIMIZEAZĂ RAȚIILE FURAJERE PENTRU DIFERITE SPECII ȘI CATEGORII DE ANIMALE

- *Calcularea rațiilor pe specii și categorii de animale;*
- *Analizarea rației furajere;*
- *Specificarea structurii și eficienței rațiilor furajere*
- *Întocmirea unor rații optimizate pe specii și categorii de animale;*
- *Utilizarea tehnologiei informației în optimizarea rațiilor furajere;*

12.2. VERIFICĂ ÎNTREȚINEREA ȘI ÎNGRIJIREA ANIMALELOR

- *Supravegherea igienei corporale;*
- *Supravegherea igienizării adăposturilor;*
- *Compararea sistemelor de întreținere*
- *Aplicarea normelor specifice de securitate și sănătate în muncă.*

12.3. ANALIZEAZĂ PRODUCȚIILE ANIMALIERE

- *Specificarea importanței producțiilor animaliere;*
- *Analizarea factorilor care influențează producțiile animaliere;*
- *Supravegherea obținerii produselor animaliere;*
- *Aplicarea normelor specifice de securitate și sănătate în muncă.*

12.4. APLICĂ METODE MODERNE DE REPRODUCȚIE LA ANIMALE

- *Argumentarea factorilor care influențează favorabil însămânțarea artificială;*
- *Specificarea operațiunilor cuprinse în tehnologia însămânțărilor artificiale;*
- *Verificarea calității spermei înainte de inoculare;*
- *Selectarea instrumentarului adecvat însămânțărilor artificiale;*
- *Inocularea spermei la diferite specii de animale,*
- *Aplicarea lucrărilor pentru intensivizarea reproducției;*
- *Utilizarea tehnologiei informației în lucrările de reproducție;*
- *Aplicarea normelor specifice de securitate și sănătate în muncă.*

MODULUL VII: SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ ÎN DOMENIUL SANITAR VETERINAR

COMPETENȚE SPECIFICE / CRITERII DE PERFORMANȚĂ

9.1. APLICĂ LEGISLAȚIA PRIVIND SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA LA LOCUL DE MUNCĂ, PREVENIREA ȘI STINGEREA INCENDIILOR ÎN DOMENIUL SANITAR VETERINAR;

- *Informarea persoanelor din subordine asupra riscurilor la care acestea sunt expuse la locul de muncă.*
- *Asigurarea funcționării permanente și corecte a sistemelor și dispozitivelor de protecție.*
- *Verificarea modului de aplicare a măsurilor tehnice, sanitare și organizatorice.*

9.2. APLICĂ ACȚIUNI DE EVITARE A RISCURILOR LEGATE DE SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ ȘI APARIȚIA INCENDIILOR;

- *Înregistrarea evidenței locurilor de muncă periculoase;*
- *Supravegherea locurilor de muncă periculoase și a situațiilor deosebite din sectorul sanitar veterinar;*
- *Selectarea echipamentului individual de protecție.*

9.3. ORGANIZEAZĂ ACTIVITĂȚILE ÎN CAZ DE ACCIDENTE ÎN DOMENIUL SANITAR VETERINAR.

- *Stabilirea procedurilor de acțiune în caz de accidente și incendii;*
- *Stabilirea sarcinilor pe echipe de intervenții;*
- *Evaluarea intervenției în caz de accidente și incendii.*

INTRODUCERE

Acest caiet de practică este destinat pregătirii elevilor din clasa a XI-a, liceu tehnologic, ciclul superior, **Profilul** Resurse naturale și protecția mediului, **Domeniul** Agricultură, **Calificarea profesională** Tehnician veterinar.

El este conceput pentru sprijinirea **profesorilor și a tutorilor de practică**, în demersul lor didactic și a elevilor în procesul de învățare și formare a deprinderilor practice.

Conținuturile incluse în structura lui oferă elevilor posibilitatea dezvoltării competențelor practice privind „**BIOTEHNOLOGII MODERNE ÎN CREȘTEREA ANIMALELOR**” și „**SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ ÎN DOMENIUL SANITAR VETERINAR**”.

Parcursul conținuturilor se va realiza în integralitatea lor. Între competențe și conținuturi este o relație bine determinată: atingerea competențelor implică conținuturile tematice, iar parcursul acestora asigură dobândirea de către elevi a **competențelor specifice** stabilite prin curriculum și a **criteriilor de performanță** stabilite prin SPP-uri.

Evaluarea rezultatelor activităților elevilor este atât formativă, continuă, după secvențe de învățare, cât și evaluare sumativă.

La sfârșitul stagiilor de practică, acest caiet completat pe parcursul derulării activității, va constitui PORTOFOLIUL DE PRACTICĂ al elevului.

RECOMANDARI PRIVIND RESPECTAREA NORMELOR DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE ÎN MUNCĂ

Efectuarea stagiilor de pregătire practică la agenții economice presupune respectarea unor **norme specifice**. Normele sunt impuse de legislația în vigoare și de specificul domeniului de activitate.

Variatatea lucrărilor executate impun o serie de măsuri pentru **securitatea și sănătatea muncii**.

Pe durata stagiului de practică elevii au obligația de a cunoaște și respecta **Regulamentul de Ordine Interioară** al partenerului de practică.

De asemenea, elevii au obligația de a-și însuși normele de securitate și sănătate în muncă înainte de începerea stagiului de pregătire practică (**Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 precum și legislația securității și sănătății în muncă din Portugalia**).

RECOMANDARI PENTRU ELEVI

NU UITAȚI !

De fiecare dată când lucrezi:

- *Citește cu atenție sarcinile de lucru*
- *Solicită lămuriri în cazul unor neclarități la cerințele din sarcinile de lucru*
- *Asigură-te de existența instrumentelor, materialelor și echipamentelor necesare rezolvării sarcinilor de lucru*
- *Asigură-te de îndeplinirea condițiilor de protecția și securitatea muncii precum și de existența echipamentului specific de protecția muncii*
- *Rezolvă toate sarcinile de lucru în limita timpului de lucru precizat*

LUCRUL ÎN ECHIPĂ

Munca în grup restrâns înseamnă următoarele:

- convorbirea cu alte persoane și ascultarea lor
- obținerea de informații de la anumite persoane și transmiterea lor grupului
- organizarea a ceea ce vreți să spuneți
- ajutorarea altora în expunerea propriului punct de vedere
- schimbul de idei cu aceștia
- înțelegerea activității

Puteți să vă dați seama că un membru al grupului dvs. nu lucrează pe măsura capacității sale atunci când:

- face glume pe seama activității
- se laudă și atrage atenția asupra sa
- nu este de acord cu nimic din ceea ce se spune
- nu vrea să îndeplinească nici una dintre sarcinile pe care le presupune activitatea
- vorbește prea mult sau nu vorbește deloc.

Nu uitați!

- discuțiile sunt o parte esențială a muncii în echipă, aveți grijă ca discuțiile să nu monopolizeze activitatea
- puneți întrebări pentru a vă asigura că ați înțeles totul
- încercați să găsiți soluții împreună în loc să aveți o dispută individuală
- asigurați-vă că știți ce s-a hotărât, valabil și pentru propriile sarcini și termenele lor
- bună comunicare vă ajută să vă îndepliniți sarcina

Atunci când sunteți la locul de muncă:

- oamenii lucrează deseori în echipe restrânse; conducătorul echipei se bazează pe dvs. să vă îndepliniți sarcina în mod corespunzător
- nu aveți deseori șansa de a alege oamenii cu care lucrați; s-ar putea să vă displacă, iar ei să nu vă placă pe dvs.
- munca în echipă presupune îndeplinirea sarcinii indiferent de ce părere aveți despre oamenii cu care lucrați
- cereți ajutorul atunci când aveți nevoie, oferiți ajutor de câte ori aveți posibilitatea.

12. BIOTEHNOLOGII MODERNE ÎN CREȘTEREA ANIMALELOR

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CE SUNT BIOTEHNOLOGIILE ?

După Federația Europeană de Biotehnologii (EFB), biotehnologia este o integrare a științelor naturii cu ingineria în scopul utilizării organismelor, celulelor, moleculelor, a unor părți sau analogi moleculari ai acestora pentru a obține produși sau produse și de a realiza servicii. Biotehnologiile reprezintă astăzi un fascinant domeniu de cercetare și producție cu o dinamică spectaculoasă, depășită poate doar de cel al informaticii.

Sunt sugestive câteva din realizările de excepție ale ultimilor ani cum sunt:

- descifrarea genotipului uman
- clonarea la animale și oameni.

Foloasele biotehnologiilor sunt încă insuficient exploatate. Toată lumea științifică este însă de acord cu imensele avantaje de care poate beneficia societatea umană de pe urma lor. Din acest motiv, domeniul biotehnologiilor, plasat încă la frontierele cunoașterii, este solicitat în străinătate iar, în ultimul timp, și la noi în țară.

CE INTELEGEM PRIN BIOSECURITATE, BIOTEHNOLOGII, ORGANISME MODIFICATE GENETIC ?

Biosecuritatea este un termen folosit pentru a descrie eforturile depuse în scopul reducerii și/sau eliminării riscurilor potențiale ce rezultă din aplicarea biotehnologiilor și utilizarea produselor lor.

Termenul de **biotehnologie** definește orice aplicație tehnologică, în care se utilizează sisteme biologice, organisme vii, componentele sau derivatele acestora, pentru realizarea sau modificarea de produse sau procedee cu folosință specifică.

Biotehnologia modernă presupune utilizarea in vitro a tehnicilor de recombinare a acizilor nucleici și a tehnicilor de fuziune celulară, altele decât cele specifice selecției și ameliorării tradiționale, care înlătură barierele fiziologice naturale de reproducere sau de recombinare genetică. În prezent cercetătorii pot să ia o singură genă din genomul unei specii și să o însereze în genomul altei specii, cu scopul de a introduce un anumit caracter (de ex. obținerea de plante rezistente la anumite boli sau la anumiți daunatori).

Un **organism modificat genetic** este un organism, cu excepția celui uman, al cărui material genetic a fost modificat printr-o modalitate ce nu se produce natural prin împerechere și/sau recombinare naturală. Sub denumirea de organisme modificate genetic vii se pot regăsi plantele de cultură care au fost modificate genetic pentru îmbunătățirea productivității sau pentru creșterea rezistenței la boli și daunatori.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

NORME FURAJERE

Necesarul de hrană pentru animalele domestice se stabilește în funcție de **necesarul pentru funcții vitale, la care se adaugă un supliment pentru realizarea produțiilor.**

Necesarul de hrană pentru animalele domestice se exprimă în **cerinte energetice (UN), proteice (PBD), săruri minerale (Ca, P, NaCl) și vitamine (caroten)**

Necesarul de hrană se calculează la **100 kg greutate vie**, diferit în funcție de specie, conform tabelului de mai jos:

NECESARUL DE HRANĂ PENTRU ASIGURAREA FUNCTIILOR VITALE

Specia	U.N.	PD (g)	Ca (g)	P (g)	NaCl (g)
Taurine	1,0	60	3 – 4	3 – 4	5
Cabaline	1,1	60 – 65	3 – 4	3 – 4	5
Ovine	1,3	60 – 70	3 – 4	3 – 4	5
Porcine	0,9	60	3 - 4	3 - 4	5

NU UITAȚI !!!

Pentru calcularea **normei furajere** la necesarul pentru **funcții vitale** se adaugă **un supliment pentru reproducție** (reproducători masculi, femele gestante) și **pentru producție** (lapte, carne, ouă, lână, muncă)

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

NORME FURAJERE

NECESARUL DE HRANĂ PENTRU ACTIVITATEA DE REPRODUCȚIE

Alimentația influențează nefavorabil activitatea de reproducție în următoarele situații:

- în caz de subalimentație;
- în caz de supraalimentație;
- în cazul alimentației cu valoare incompletă.

CERINȚELE DE SUBSTANȚE NUTRITIVE PENTRU REPRODUCĂTORII MASCULI

Reproducătorii masculi au cerințe sporite de hrană, atât în perioada de pregătire pentru montă, cât și în perioada de montă, față de perioada de inactivitate. Mărimea suplimentului de hrană în timpul montei depinde de cantitatea de spermă rezultată la un ejaculat, de compoziția chimică a spermei și de intensitatea folosirii la montă a reproducătorilor

Suplimentul de hrană pentru reproducătorii masculi

Specia	U.N.	Pentru fiecare UN din rație			
		PD (g)	Ca (g)	P (g)	NaCl (g)
Tauri	2 – 3	100-120 g pentru cei folosiți moderat la montă	8-10	6-7	4-6
Armăsari	5 – 6		7-8	5-6	2-3
Berbeci	0,5	124-140 g pentru cei folosiți intens la montă	5-6	3-4	8-10
Vieri	2,5		7-8	4-5	4-5

CERINȚELE DE SUBSTANȚE NUTRITIVE PENTRU FEMELELE GESTANTE

Procesul fiziologic al gestației se exteriorizează prin creșterea în greutate a femelei, care se realizează pe seama unui supliment de hrană adăugat la necesarul pentru asigurarea funcțiilor vitale. Pentru a stabili mărimea suplimentului de hrană pentru femelele gestante trebuie să se cunoască greutatea produșilor la naștere.

Suplimentul pentru starea de gestație este de **4,5-5 UN pentru fiecare spor de creștere în greutate realizat**. Cerințele în **proteină** cresc pe măsură ce gestația avansează, suplimentul se acordă în ultima parte a gestației calculând în medie **100-110 g PD pentru fiecare UN din rație**.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

NORME FURAJERE

NECESARUL DE HRANĂ PENTRU ACTIVITATEA DE PRODUCȚIE

CERINȚELE DE SUBSTANȚE NUTRITIVE PENTRU PRODUCȚIA DE LAPTE

Suplimentul de hrană pentru producția de lapte

Specia	Pe litru de lapte		Pentru fiecare UN din rație		
	U.N.	PD (g)	Ca (g)	P (g)	NaCl (g)
Vacă	0,50	50,0	7 – 8	5 – 6	3 – 4
Iapă	0,33	35,0	7 – 8	5 – 6	3 – 4
Oaie	0,80	80,0	7 – 8	5 – 6	3 – 4
Scroafă	0,90	90,0	7 – 8	5 – 6	3 – 4

a) CERINȚELE DE VITAMINE

La toate speciile de animale domestice sunt asigurate prin furajele care alcătuiesc rația sau prin adăugarea premixurilor în amestecurile de nutrețuri concentrate.

ALIMENTAȚIA ANIMALELOR DOMESTICE

În practica creșterii animalelor este unanim recunoscut faptul că, dintre toți factorii mediului extern, **alimentația influențează cel mai mult asupra organismului animal.**

În mod cu totul schematic, importanța alimentației în creșterea animalelor poate fi redată prin următoarele aspecte:

- influențează direct asupra funcției de reproducție a animalelor;
- favorizează creșterea și dezvoltarea organismelor, realizând precocitatea lor, iar în anumite limite, poate fi dirijată creșterea tineretului în direcția dorită;
- influențează direct asupra menținerii animalelor sporindu-le rezistența la boli și intemperii;
- hrana este un foarte important factor de influență al producțiilor animale, sub aspect cantitativ și calitativ;
- determină în mare măsură prețul de cost al produselor și productivitatea animalelor.

Cunoscându-se rolul deosebit de important al alimentației în creșterea animalelor, în prezent nu poate fi concepută o creștere dirijată, științifică a animalelor, fără o hrănire rațională.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

RAȚIA reprezintă totalitatea furajelor administrate unui animal într-o zi (24 de ore)

În vederea alcătuirii unor rații corespunzătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ trebuie respectate anumite criterii, dintre care cele mai importante sunt:

1. Rația trebuie să fie completă.

Nutrețurile care alcătuiesc rația trebuie să conțină energia și toate substanțele nutritive prevazute de normă.

2. Rația trebuie să fie echilibrată.

Între energia și substanțele nutritive conținute de o rație, precum și între diferitele substanțe nutritive trebuie să existe anumite raporturi sau echilibre nutriționale.

3. Rația trebuie să fie corespunzătoare ca volum .

Volumul unei rații se exprimă în kg SU/100 kg G vie.

4. Rația trebuie să aibă o bună consumabilitate .

Nutrețurile care alcătuiesc rația trebuie să fie **palatabile**, adică să fie consumate cu plăcere de animal. Este cunoscută preferința taurinelor și ovinelor pentru gustul ușor amărui sau sărat și al suinelor pentru gustul dulce. O rație formată din **fibroase, suculente și concentrate** are o bună consumabilitate decât o rație bazată numai pe nutrețuri **fibroase și grosiere**.

*Animalele refuză consumul unor rații cu nutrețuri care au un pronunțat gust amar sau miros de mușcăi. Uneori, în rație se adaugă **substanțe corectoare de gust** în vederea măririi ingestiei, de exemplu, în nutrețurile combinate pentru porcii sugari se introduce **glutamatul de sodiu**.*

5. Rația nu trebuie să influențeze negativ starea de sănătate a animalelor.

Rația nu trebuie să conțină nutrețuri alterate, substanțe toxice, corpuri straine etc. Foarte sensibile din acest punct de vedere sunt **femelele gestante și tineretul tuturor speciilor**. Nutrețurile care **nu corespund** din punct de vedere **igienico-sanitar** nu trebuie folosite în **rația animalelor**.

6. Rația trebuie să fie economică.

Hrana deține cea mai mare pondere din cheltuielile de producție, de exemplu, cca 50% din costul de producție a unui litru de lapte și cca 60% din costul de producție a unui kg de carne la puiul broiler, de aceea **optimizarea economică a rației este esențială pentru rentabilizarea producțiilor animaliere**.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

REȚINEȚI !!!

Alcătuirea unei rații se face respectând următoarele etape:

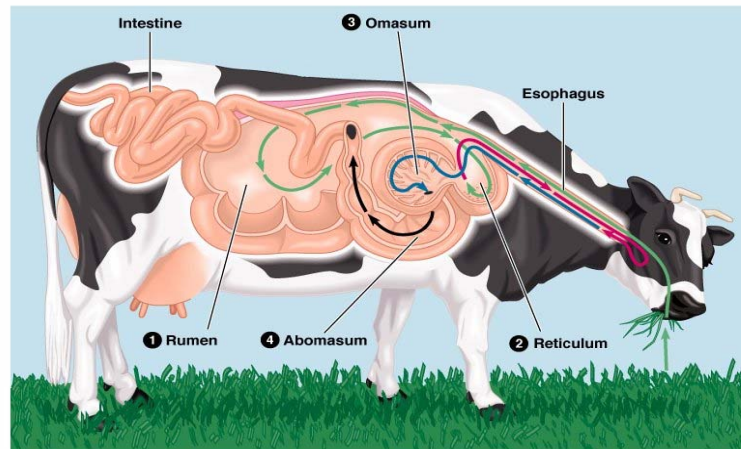
1. *stabilirea necesarului de hrană;*
2. *stabilirea nutrețurilor și cantitățile optime;*
3. *alcătuirea propriu-zisă a rației și verificarea ei;*
4. *împărțirea rației în tainuri și tehnica hrănirii animalelor.*

ÎN TEHNICA HRĂNIRII ANIMALELOR SE FOLOSESC MAI MULTE TIPURI DE ALIMENTAȚII:

- *tipul uscat*, în care **nutrețurile succulente** reprezintă cel mult 10% din valoarea rației;
- *tipul succulent*, în care **nutrețurile succulente** reprezintă 50-60% din valoarea rației;
- *tipul voluminos*, în care **predomină nutrețurile grosiere, fibroase și succulente;**
- *tipul concentrat*, în care **predomină nutrețurile concentrate și combinate.**

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

©1999 Addison Wesley Longman, Inc.

PARTICULARITĂȚILE DE HRĂNIRE A TAURINELOR

Hrănirea taurinelor prezintă particularități față de alte specii de animale datorită specificului consumului și al digestiei.

Astfel:

1. Prin capacitatea mare a tubului digestiv, în special a rumenului, pot consuma **cantități mari de nutrețuri de volum**, uneori exclusiv mai ales la niveluri mici de producție.
 2. **digestia** se realizează sub acțiunea **microflorei**, îndeosebi la nivelul **rumenului**. (procese complexe de degradare și de sinteză prin intermediul cărora bovinele își asigură cea mai mare parte din elementele nutritive).
 3. **Procesele fermentative** antrenează **toate substanțele organice** componente ale nutrețurilor (glucide, lipide, proteine).
 4. **Digestia glucidelor** presupune un întreg **sir de reacții** cu un număr mare de compuși intermediari, finalizându-se în **produsul unui amestec de acizi grași volatili: acetic, propionic, butiric, în cantități mai mici (izo)valerianic, izobutiric.**
 5. La rații obișnuite proporția **acidului acetic** este de **60-70%**, **propionic 15-20%**, **butiric 10-15%**.
 6. **Principalul factor** care determină **proporția în acizi grași volatili** este **structura rațiilor**. De exemplu, la folosirea unor **rații cu mai multe fanuri și grosiere**, ponderea **acidului acetic crește**, în timp ce la folosirea unor **rații mai bogate în concentrate** crește ponderea **acidului propionic și butiric.**
 7. **La nivelul rumenului se găsesc:**
 - cca. 63 de specii de bacterii anaerobe (4 – 7 kg) care ajută la:
 - * **scindarea celulozei**
 - * **sinteza proteinei proprii corpului lor pe care îl pun la dispoziția organismului pentru dezvoltarea corporală**
 - * **sinteza vitaminelor din complexul B și K**
 - * **feresc organismul de intoxicații**
- ca 120 tipuri de protozoare care conservă S.N. din furaje dar și bacterii ruminale pe care le transformă în S.N. cu valoare nutritivă. Protozoarele moarte, în intestin sunt digerate și transformate în S.N. valoroase

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE**RĂȚII PENTRU TAURII DE REPRODUCȚIE****1. STABILIREA NECESARULUI**

Necesarul de substanțe nutritive se stabilește în funcție de **varsta, greutate corporală, stare de întreținere, temperament, intensitatea folosirii la monta** etc.

Necesarul de energie se stabilește separat pentru **întreținere** și separat pentru **activitatea de reproducție**, după care se însumează.

La **1 UN\100 Kg GV** (necesarul energetic pentru întreținere), se adaugă 0.5 UN pentru fiecare monta efectuată.

Pentru celelalte elemente nutritive necesarul se stabilește global, în funcție de necesarul de energie, asigurându-se pentru **fiecare UN**, următoarele valori:

- 110-120 g PBD
- 7-8 g calciu
- 5-6 g fosfor
- 50 mg caroten

2. NUTRETURI RECOMANDATE ȘI CANTITĂȚI

În alimentația taurilor trebuie introduse acele nutreturi care au o influență favorabilă asupra activității de reproducție. Sunt contraindicate nutreturile cu valoare nutritivă mică, de calitate slabă, mușcaite, înghețate etc.

** IN PERIOADA DE STABILITATE se recomandă :*

- **fanuri** (fanul de lucerna, fanul de trifoi, fanul de borșag de bună calitate) în cantități de 7-11 Kg/animal/zi.

- Nu este indicată folosirea **grosierelor**.

- Ca **suculente** se pot folosi:

-**silozurile și sfecla furajeră** (7-11 Kg),

-**morcovul** este indicat pentru asigurarea necesarului în caroten (4-5 Kg).

-**nutreturi combinate** în cantități de 4-5 Kg\animal\zi

-**taratele de garu, ovaz, orz, porumb, mazare, srot de floarea-soarelui, srot de soia,**

- Sarurile minerale (carbonat de calciu, fosfat dicalcic etc) se **incorporează fie în concentrate, fie în brichete de lins, puse la dispoziția animalelor.**

**IN PERIOADA DE VARĂ se recomandă:*

- **fanurilor** pentru preîntâmpinarea timpanismului (în cazul folosirii în rații a leguminoaselor perene verzi) și de asemenea ele asigură necesarul de substanță uscată. Fanurile se administrează în cantitate de 3-5 kg\zi.

- **nutreturile verzi** care se pot administra la grajd (palite) sau direct prin pasunat (25 kg\zi). cum ar fi :lucerna, trifoiul, borșagurile, gramineele perene etc.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

RATII PENTRU VACILE CRESCUTE PENTRU LAPTE

VACI ÎN LACTAȚIE

1.STABILIREA NECESARULUI

Necesarul se stabilește în funcție de **greutatea corporala, productia de lapte scontata, continutul in grasime al laptelui, faza lactatie etc.**

*Necesarul pentru **INTRETINERE**, raportat la **100 Kg GV**, este:

- 1 UN, 60 grame PBD, 5 grame Ca, 5 grame P, 20 mg. caroten.

*Necesarul pentru **PRODUCTIE**, pentru fiecare kg. de lapte produs, cu **3,5% grasime**, se asigura, in medie:

- 0.5 UN, 60g. PBD, 3g. Ca, 2g. P, 15mg. caroten.

NECESARUL DE S.U. LA VACILE DE LAPTE SE POATE STABILI ȘTIINDU-SE CĂ VOLUMUL NORMAL AL RATIEI TREBUIE SĂ FIE : 2,5-3 Kg. SU \ 100 kg. G.V.

2.NUTRETURI RECOMANDATE SI CANTITATI

1.In perioada de stabulatie se recomanda :

- **fanuri** (fanul de lucerna, fanul de trifoi, fanul de borceag.
- la productii mai mici de lapte se pot da si **grosiere ,coceni de porumb, paie etc.**
- **Porumbul siloz este suculentul de baza** 21-26Kg\cap\zi,
- **sfecla de zahar** 10-15Kg,
- **sfecla furajera** 20-25Kg,
- **cartofi** 15-20Kg,
- **borhot de bere** 10-15Kg.

In total suculentele de iarna trebuie sa nu depaseasca **30-35Kg\cap\zi (cu exceptia vacilor de mare productie).**

2.In perioada de vara se administreaza **nutreturi verzi**, dar cel mai indicat este scoaterea animalelor pe pasune.

VACI GESTANTE

1.STABILIREA NECESARULUI

Vacile gestante se hranesc diferential **numai in ultima parte a gestatiei**, respectiv in **ultimele 2 luni**, corespunzator **REPAUSULUI MAMAR.**

In primele 7 luni, se hranesc ca vaci de lapte, in functie de productie.

Necesarul se stabileste in functie de varsta, greutate corporala si faza gestatiei.

Necesarul de energie se poate stabili adăugând la necesarul de energie pentru functii vitale un supliment de 2-3 UN (2 UN pentru luna a-8-a de gestatie si 3 UN pentru luna 9).

Necesarul pentru celelalte substante nutritive se stabileste global, **la fiecare UN. din rație** calculata ca necesar energetic, asigurandu-se: 100-110 g PBD, 8-10 g Ca, 6-7 g P, 5 g sare, 50 mg caroten.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

RATII PENTRU VITEI 0 - 6 LUNI

În creșterea vițelilor se disting 2 perioade:

1. **perioada de alăptare** (de la fătare până la înțarcare)
2. **perioada de creștere și dezvoltare** (de la înțarcare până la intrarea la reproducție)
3. **PERIOADA DE ALĂPTARE** (DE LA FĂTARE PÂNĂ LA ÎNȚARCARE)

ARE 2 SUBPERIOADE:

a) **Subperioada colostrala**, aceasta dureaza **6-7 zile**, avand ca punct de plecare momentul fatarii. Hrana exclusiva este **colostrul**.

Primul tain de colostru se recomanda a se administra la **1-2 ore** de la fatare insa nu mai tarziu de **6 ore** dupa fatare.

Cantitatea de colostru ce trebuie administrata in aceasta perioada este de **3-6 kg/zi**.

In lipsa colostrului se cauta **o vaca ce a fatat in aceeași perioada**.

Se poate prepara un colostru artificial: **1Kg lapte integral, un galbenus de ou, o lingurita de ulei de ricin, vitamina A si antibiotice 10% din doza terapeutica**; se administreaza la temperatura corpului o data pe zi.

In ultimele doua zile de perioada colostrala viteii trebuie obisnuiti cu apa fiarta si racita la temperatura corpului.

b) **Subperioada de alaptare propriu-zisa**. Dureaza **de la sfarsitul perioadei colostrale pana la intarcare (6luni)**. Intarcarea poate avea loc mai devreme (**2-3luni**).

SE POT PRACTICA 3 TEHNOLOGII DE ALAPTARE:

1. Cu lapte integral: - este specifica cresterii traditionale a viteilor (**5-6 Kg lapte/zi**) in 2-3 tainuri in corelatie cu numarul de mulsori. Catre sfarsitul subperioadei de alaptare cantitatea de lapte integral se reduce treptat pentru a putea fi suprimat.

2. Cu lapte smantanit: - se poate practica dupa ce viteii au fost hraniti cu lapte integral cel putin 1 luna. Trecerea trebuie facuta treptat printr-o perioada de tranzitie de **10 zile din care 1/2 kg lapte integral este inlocuit cu 1 kg lapte smantanit pana la inlocuirea totala**. Cantitatea de lapte smantanit este de **8-10 kg/zi**. Se reduce treptat catre sfarsitul alaptarii. **Viteii se pot intarca la 3 luni**.

3. Cu substituenti de lapte:- este metoda cea mai folosita in ferme. Dupa subperioada colostrala se pot adauga substituenti sau se poate inlocui complet laptele.

Laptele sau inlocuitorii de lapte nu constituie hrana exclusiva a viteilor. Se folosesc si alimente solide. Primele catre varste de **2 saptamani sunt nutreturile combinate**. La o luna de zile se recomanda sa se introduca in hrana viteilor si **fanuri de calitate** pentru ca, folosirea fanurilor are efecte favorabile asupra dezvoltarii rumenului si previne diareea. **Silozurile de calitate pot fi folosite la circa 2 luni**. Se recomanda silozuri cu un continut ridicat in SU (**30-35%**).

!!! FURAJELE ADMINISTRATE IN PARALEL CU LAPTELE SE DAU LA DISCRETIE, LA FEL ȘI APA SAU CEAI DE PLANTE (mai ales în subperioada colostrală)

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

RATII PENTRU TINERET FEMEL DE REPRODUCTIE 6-12 LUNI

Hranirea vitelor are la baza doua principii importante:**1. atingerea unei greutati optime in momentul primei monte****2. pregatirea viitoarelor performante productive** (dezvoltarea rumenului si diferentierea tesutului glandular mamar).

* **Pana la 6 luni** se poate practica un nivel ridicat de hranire care sa le permita realizarea unor sporuri mari (800-900 g/zi) fara afectarea dezvoltarii rumenului si tesutului glandular mamar.

* **Intre 6 luni si prima monta** se recomanda un nivel moderat de hranire (600-700g/zi).

* **In preajma primei monte pana la fatare,** vitele sunt hranite din nou cu cantitati mari de hrana fara afectarea dezvoltarii tesutului glandular mamar.

* În situațiile **cand fatarea se programeaza dincolo de 30 de luni din motive economice**, pe timpul iernii vitele se hranesc cu cantitati mari de nutreturi de volum (fara concentrate) cu sporuri de 300-500 g/zi

SE RECOMANDĂ:

- **fanuri: 1,5-2 Kg/100Kg GV;**
- **nutreturi verzi: 6-8 Kg/100Kg GV;**
- **concentrate: 1,5 Kg/cap/zi.**
- **silozuri, se pot administra in vederea inlocuirii fanurilor: 3-4 Kg/100 Kg GV.**

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

RATII PENTRU TAURINE LA INGRASAT (TINERET SI ADULTE)

TAURINE ADULTE

Vacile, după încheierea ciclului productiv (4-6 vitei fatati), se supun unui proces de **RECONDIȚIONARE** cu scopul de a **îmbunătăți calitatea cărnii**.

Procesul de recondiționare durează **3-4 luni**.

Vacile primesc în rații:

- nutreturi de volum 70%
- concentrate 30%.

TINERETULUI TAURIN SUPUS INGRASARII

Pentru îngrasare se folosesc **masculi necastrati** pentru ca ei au o **viteza de crestere mai mare** si pentru ca **depun mai putina grasime in carcasa**.

Castrarea este absolut necesara la greutate mai mari de 500 Kg.

Ingrasarea tineretului taurin se efectueaza in 3 sisteme:

1. SISTEMUL INTENSIV: practică **3 tehnologii de îngrasare:**

a) baby-beef: pe baza de orz. Sacrificarea la 300 Kg

b) baby-beef clasic: ritm de crestere continuu la nivel maxim de crestere determinat de potentialul genetic. In aceste conditii hranirii presupune **folosirea unor ratii foarte concentrate din punct de vedere nutritiv**. Silozurile se folosesc cel mai adesea sau semisilozurile de porumb sau ierburi. Ponderea concentratelor in ratie este destul de ridicata (50-60%), pana la limita aparitiei tulburarilor digestive. **Nutrețurile se administreaza la discreție**. Sacrificarea animalelor are loc in orice situatie sub 20 luni in functie de cerintele pietii. Dacă piata permite absorbtia animalelor mai grase sacrificarea poate avea loc catre 20 luni, cand se ating greutate de **550-600 Kg**. Daca nu sacrificarea se face la **300-350Kg**, se consatta sporuri de peste **1kg/zi**

c) ultra baby-beef (pentru carne alba) se supun numai masculii.

Dupa perioada colostrala **hranirea se face numai cu lapte si cu substituenti de lapte** pana la 3-4 luni cand ating 150-200 Kg. 1kg spor se realizeaza cu 1,4-1,5Kg lapte praf in dilutie de 1/9-1/10.

2. SISTEMUL SEMIINTENSIV

Se urmareste o valorificare mai buna a pasunii.

Sacrificarea are loc la **20-30 luni** (600-650 Kg).

Îngrasarea se **foloseste numai la taurasii castrati si tineretul femel respins de la reproducție** aparținând numai raselor de carne. Se întinde pe mai multe sezoane de pasunat (peste 30 luni).

Nutreturile de volum (pasunatul pe timpul verii) constituie **hrana exclusiva**.

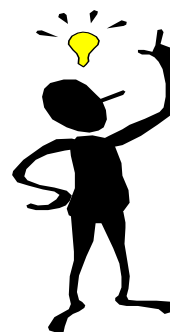
Cu cateva luni inainte de sacrificare se recomanda includerea unor cantitati mici de concentrate.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

TEHNOLOGIA DE FURAJARE A TAURINELOR ȘI MODUL DE ADMINISTRARE A FURAJELOR

- Fiecare îngrijitor este obligat să cunoască zilnic necesarul și asiguratul de furaje stabilind prioritățile în furajare în funcție de starea fiziologică.
- Furajele se vor administra zilnic în mod constant la aceleași ore de program.
- Necesarul zilnic de furaje se va administra în tainuri.
- Furajele grosiere se pot administra preparate și înobilate după metodele cunoscute (*tocare, măcinare, saramurare, melasare, drojduire* etc.) sub formă de furaj unic.

ORDINEA ADMINISTRĂRII FURAJELOR VA FI URMĂTOAREA:**Tainul I** (dimineața): *fân, concentrate, furaj unic***Tainul II** (ora 10 – 10.30): *suculente***Tainul III** (ora 14 – 15): *suculente***Tainul IV** (seara): *grosiere (furaj unic)*

- *Furajarea cu masă verde se va face prin pășunat și prin administrarea la iesle.*
- *APA se asigură la nivelul necesarului atât în perioada de stabulație cât și la pășune (din surse de apă nepoluată).*
- *Se recomandă adăparea la discreție (20 – 60 l/cap/zi)*

TEHNOLOGIA DE FURAJARE ȘI MODUL DE ADMINISTRARE A FURAJELOR LA OVINE

- Fiecare îngrijitor este obligat să cunoască zilnic necesarul și asiguratul de furaje stabilind prioritățile în furajare în funcție de starea fiziologică și categoria de ovine
- Furajele se vor administra zilnic în mod constant la aceleași ore de program
- Necesarul zilnic de furaje trebuie administrat în **3** tainuri după următoarea ordine: **fibroase, suculete și grosiere**
- La mieii de la vârsta de **15 zile și până la înțârcare** se va asigura în permanență fân de cea mai bună calitate și spațiile special amenajate de furaje suplimentară
- Furajarea cu masă verde se va face prin pășunat
- Administrarea furajelor se va face obligatoriu în **grătare uluc**, la toate categoriile de ovine
- La tineretul ovin la îngrășat, în faza de acomodare fânul se va administra sub formă de plată întreagă, iar fazele de îngrășare și finisare furajele se vor administra numai sub formă de furaj unic
- Apa se asigură la nivelul necesarului atât în perioada de stabulație cât și la pășune (**din surse nepoluate**) – se recomandă adăparea la discreție (2 – 8 l/cap/zi)

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

TEHNOLOGIA DE FURAJARE ȘI MODUL DE ADMINISTRARE A FURAJELOR LA CABALINE

- Fiecare îngrijitor este obligat să cunoască zilnic **necesarul și asiguratul de furaje** stabilind prioritățile în furajare în funcție de starea fiziologică
- Furajele se vor administra **zilnic în mod constant la aceleași ore de program**. Necesarul zilnic de furaje se va administra în tainuri. În alimentația cabalinelor ponderea o reprezintă **fânul și nutrețurile concentrate, apoi nutrețurile verzi și suculente de iarnă**
- La cabaline cavitatea gastrică este permanent „plină”, alimentele sosite de curând depozitându-se peste cele deja existente în stomac. Fibroasele și suculentele se stratifică pe marea și mica curbură, iar concentratele la mijloc. De aceea **pentru o bună digestie a concentratelor se recomandă ca adăparea să se facă înaintea administrării acestora**
- Prepararea nutrețurilor are o deosebită importanță. **Paiele pot fi date tocate, singure sau în amestec cu concentratele.**

Adăparea se face de **3 ori/zi iarna și 4 – 5 ori/zi vara** – este recomandată adăparea la discreție (20-50 l/cap/zi)

TEHNOLOGIA DE FURAJARE ȘI MODUL DE ADMINISTRARE A FURAJELOR LA SUINE

Strategii de furajare

Este esențial să fie satisfăcute nevoile specifice fiecărei categorii de porci și, în același timp, să se furnizeze hrană în cantități suficiente pentru ca întreg efectivul să atingă nivelul optim de performanță.

Pentru diversele categorii de porcine sunt disponibile mai multe soluții. De exemplu, pentru scroafele lactante și vieri, regula generală este să se limiteze accesul la furaje; pentru scroafele lactante, scroafele pentru montă, tineretul de reproducție și, poate, grășuni se recomandă hrănirea semi-ad-libitum, de exemplu, cu acces aproape liber la hrană. În același timp, la purceii sugari, purceii înțărcați și porci la îngrășat este indicat accesul liber la hrană. Dacă se optează pentru hrănirea restricționată, toți porcii din aceeași boxă trebuie să beneficieze de acces simultan la hrană.

Alegerea metodei de furajare

În principiu, metodele de hrănire pot fi împărțite în trei categorii: hrană lichidă, uscată sau mixtă umedă/uscată. Furajarea uscată este cea mai simplă soluție, fiind adecvată pentru administrarea manuală și necesitând costuri scăzute. Totuși, interesul pentru amestecarea hranei uscate cu apă este în creștere, datorită consumului furajer mai mare, din care rezultă un spor în greutate zilnic mai mare. Furajarea uscată/umedă este indicată pentru sistemele cu acces liber la hrană (la discreție). Furajarea lichidă este recomandată pentru efectivele mari cu prepararea hranei în cadrul fermei și acces la surse de hrană alternative/ieftine.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

Metode de furajare	Avantaje	Dezavantaje
<i>Furajare uscată, furaje măcinate sau granulate</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Metodă simplă – potrivită pentru umplerea manuală a jgheaburilor sau alimentatoarelor • Costuri de investiție scăzute • Costuri de întreținere reduse 	<ul style="list-style-type: none"> • Risc de dezomogenizare a hranei în sistemul de transport • Consum mai mic de hrană la purceii înțărcați și grăsuți dacă nu există suficientă apă în apropierea alimentatorului sau apă adăugată hranei • Cea mai adecvată pentru furajele granulate
<i>Furajare lichidă</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Este posibilă utilizarea de hrană ieftină • Consum mai mare de hrană la purceii înțărcați, porci la îngrășat, grăsuți și scroafe lactante • Foarte indicat pentru amestecarea și administrarea unor cantități foarte mari de furaje 	<ul style="list-style-type: none"> • Costuri de întreținere mari • Costuri de investiție mari • Risc de amestecare a diverselor tipuri de hrană dacă acestea sunt administrate printr-o singură conductă întregului efectiv • Risc de a rămâne resturi de la diversele diete în rezervorul de omogenizare
<i>Furajare Umedă / uscată</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Consum de hrană și spor în greutate mai mare la purceii înțărcați și grăsuți • Costuri de investiție scăzute • Costuri de întreținere scăzute 	<ul style="list-style-type: none"> • Practicabil doar în sistemele cu acces liber la hrană/ furajare la discreție • Sunt necesare inspecții zilnice

Atunci când hrana este administrată manual este mai ușor să se țină seama de cerințele variate ale animalelor, dar acest lucru trebuie avut în vedere în fiecare zi.

Sistemele automate de furajare uscată pot fi de asemenea adaptate la diferitele metode de administrare a furajelor. Totuși pentru administrarea diverselor rețete corespunzătoare categoriilor de porci este de obicei nevoie de mai multe alimentatoare automate.

Hrănirea umedă/lichidă oferă flexibilitate în ceea ce privește administrarea și amestecarea diferitelor tipuri de furaje, dar riscul de a avea diverse reziduuri dintr-o rețetă de furajare în următoarea rețetă crește odată cu numărul de rețete administrate. Acest lucru poate fi evitat într-o anumită măsură dacă se folosesc mai multe rezervoare de amestecare.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

**FIȘA DE LUCRU Nr.1
 CALCULAREA RAȚIILOR LA TAURINE
 PROBLEMATIZAREA /ALGORITMIZAREA**

Sarcini de lucru:

Alcătuieți o rație pentru o vacă de lapte cu greutatea vie de 550 kg. și cu o producție de 20 litri lapte pe zi. Rația se întocmește pentru perioada de vară.

Necesarul de hrană						
Specificarea nutrețurilor	Kg.	Conținutul în:				
		S.U. Kg.	U. N.	P. D. g.	Ca g.	P g.
Total						

- **STUDIAȚI CU ATENȚIE FIȘELE DE DOCUMENTARE**
 - VEȚI PARCURGE URMĂTOARELE ETAPE:

- ◆ Stabilirea necesarului de hrană;
- ◆ Stabilirea listei de nutrețuri;
- ◆ Alcătuirea propriu-zisă a rației;
- ◆ Verificarea rației;
- ◆ Stabilirea structurii rației;
- ◆ Împărțirea rației în tainuri.

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘA DE LUCRU Nr.2
CALCULAREA RAȚIILOR LA CABALINE
PROBLEMATIZAREA /ALGORITMIZAREA

Sarcini de lucru:

1. Alcătuiți o rație furajeră pentru un armăsar din rasele ușoare cu greutatea vie de 600 kg, în timpul sezonului de montă.

Necesarul de hrană						
Specificarea nutrețurilor	Kg.	Conținutul în:				
		S.U. Kg.	U. N.	P. D. g.	Ca g.	P g.
Total						

- **STUDIAȚI CU ATENȚIE FIȘELE DE DOCUMENTARE**
 - VEȚI PARCURGE URMĂTOARELE ETAPE:

- ◆ Stabilirea necesarului de hrană;
- ◆ Stabilirea listei de nutrețuri;
- ◆ Alcătuirea propriu-zisă a rației;
- ◆ Verificarea rației;
- ◆ Stabilirea structurii rației;
- ◆ Împărțirea rației în tainuri;

COMPETENȚA: 12.1.Optimizează rațiile furajere pentru diferite specii și categorii de animale

FIȘA DE LUCRU Nr.3
CALCULAREA RAȚIILOR LA OVINELE PRODUCĂTOARE I

PROBLEMATIZAREA /ALGORITMIZAREA

Sarcini de lucru:

1. Alcătuiți o rație pentru un berbec de reproducție, cu greutatea vie de 80 kg., folosit intens la montă.

Necesarul de hrană						
Specificarea nutrețurilor	Kg.	Conținutul în:				
		S.U. Kg.	U. N.	P. D. g.	Ca g.	P g.
Total						

CITIȚI CU ATENȚIE !

- * Deoarece creșterea fibrelor de lână are un caracter permanent, la ovine nu se poate separa necesarul de hrană pentru asigurare funcțiilor vitale de necesarul pentru producția de lână.
- * **Necesarul de hrană:** pentru asigurarea funcțiilor vitale inclusiv cel pentru producția de lână este de:
 - 1,5 U.N.
 - 100 – 120 g. P.D
 - 6 g. Ca
 - 5 g. P
 - Pentru 100 kg. greutate vie.

COMPETENȚA: 12.2. Verifică întreținerea și îngrijirea animalelor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

DEFINIȚIE: *Igiena corporală cuprinde toate măsurile, metodele și mijloacele utilizate pentru întreținerea curățeniei și a funcționalității normale a pielii, părului, copitelor și a ongloanelor în scopul asigurării stării de sănătate, a creșterii producției și a valorificării superioare a acestor subproduse de origine animală.*

IGIENA PIELII ȘI A PĂRULUI

PANSAJ – TUNDERE – ÎMBĂIERE

1. PANSAJUL

Rolul pansajului este de a îndepărta murdăria de pe suprafața pielii; el activează circulația sanguină la nivelul pielii, redeschide porii, excită terminațiile nervoase din piele și ușurează termoreglarea. **Pansajul** constă dintr-o serie de operații:

ȚESĂLAREA, PERIEREA, BUȘUMAREA, ȘTERGEREA CU BURETELE SAU CU BUCĂȚI DE PÂNZĂ.

El e efectuează numai la animalele cu părul scurt (cabaline, ovine, vieri și scroafe de reproducție) cuprinzând toate operațiile sau numai o parte din ele.

PANSAJUL se face dimineața de obicei. În măsura în care vremea permite trebuie făcut în exterior pentru a se evita vehicularea pulberilor și microorganismelor de pe piele în tot adăpostul.

ȚESĂLATUL se face numai pe regiunile bine acoperite cu musculatură și are rolul de a desprinde murdăria care a aderat pe suprafața pielii. Țesălatul se face cu țesala

PERIATUL care se face pe toate regiunile corporale, inclusiv capul și extremitățile membrelor îndepartează murdăria desprinsă cu ajutorul țesalii.

La toate animalele pe pielea cărora a aderat noroi, fecale etc. se face la început bușumarea cu somoioage din paie sau fân. În prezent se folosesc aparate pentru **pansaj mecanic**, bazate pe principiul aspiratorului de praf.

2. TUNDERE- Reprezintă un alt mijloc de întreținere a igienei corporale. Poate fi : **generală sau parțială**. Se face în scop: **economic, igienic, terapeutic și estetic**. **În scop economic, la noi în țară, se tund OVINELE**

3. ÎMBĂIEREA- Este cel mai eficace mijloc de curățire a corpului animalelor de diferite impurități; baile pot fi **generale sau locale**.

BĂILE GENERALE se fac acolo unde există în apropiere surse mai mari de ape, în timpul verii, în zilele însorite și fără vânturi puternice. Băile generale curăță foarte bine pielea de toate impuritățile.

BĂILE LOCALE se pot face atât în scop igienic, cât și terapeutic, în tot timpul anului.

DUȘURILE constau în împrăștierea apei cu presiune sub formă de picături, pe toată suprafața corpului, sau anumite regiuni. Se practică vara, realizând o curățire și o activare a circulației la nivelul pielii și ajută la pierderile de căldură din organism, cu urmări favorabile pentru reproducție și producție.

COMPETENȚA: 12.2. Verifică întreținerea și îngrijirea animalelor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

DEFINIȚIE: *Igiena corporală cuprinde toate măsurile, metodele și mijloacele utilizate pentru întreținerea curățeniei și a funcționalității normale a pielii, părului, copitelor și a ongloanelor în scopul asigurării stării de sănătate, a creșterii producției și a valorificării superioare a acestor subproduse de origine animală.*

IGIENA COPITELOR ȘI A ONGLOANELOR

Trebuie efectuată la toate speciile și categoriile de animale, începând chiar de la tineret.

La animalele care sunt ținute mai mult în adăposturi, cornul ongloanelor și copitelor crește foarte mult și ia forme care nu mai permit un sprijin normal; din această cauză animalele se deplasează cu greutate, producția de lapte și sporul în greutate se micșorează, iar reproducătorii masculi refuză să facă saltul efectuând monta cu dificultate.

Zilnic noroiul și murdăria de pe suprafața cutiei de corn, din talpă și spațiul interdigital, trebuie îndepărtate cu somoioage de paie, cu o perie aspră sau cu un cuțit din lemn, iar din când în când, se face spalarea cu apă.

Pentru a preveni această situație, trebuie să se facă periodic scurtarea cornului. Scurtarea se face cu dalta la intervale de:

- ⇒ **2 ori pe an la bovine, oi și porci;**
- ⇒ **de 4-5 ori pe an la caii de muncă care nu se potcovesc;**
- ⇒ **la 5-6 săptămâni la caii care se potcovesc și la cei din herghelii**

POTCOVITUL se face la caii care muncesc pe teren tare (drumuri pietruite, șosele asfaltate sau pietruite). Dacă nu se potcovesc copitele se tocesc prea mult, cornul tălpii se subțiază și animalele calcă pe țesuturile vii, care pot fi strivite și rănite.

Potcovitul se face de către potcovar. Schimbarea potcoavei se face la 2,5-3 luni. Scurtarea copitei se face la 5-6 săptămâni, când se dă jos potcoava, se scurtează copita și se pune potcoa la loc.

COMPETENȚA: 12.2. Verifică întreținerea și îngrijirea animalelor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

Cuțit pentru tăierea unghiilor

Clești pentru tăierea unghiilor

Pilă pentru ajustarea unghiilor

Disc abraziv pentru pilirea unghiilor

Perie pentru curățirea unghiilor

Conținția ovinelor pentru ajustarea ongoanelor

COMPETENȚA: 12.4. Aplică metode moderne de reproducție la animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

INSAMANTAREA ARTIFICIALA -AVANATJE ZOOTEHNICE

Insamantarea artificială ca metodă biotehnică de reproducere dirijată reprezintă, în fapt, operațiunea propriu-zisă de depunere a materialului seminal la nivelul căilor genitale femele cu ajutorul unui instrumental adecvat specificului anatomic și fiziologic speciei, având drept scop grabirea ritmului de ameliorare a apotentialului productival al animalelor, în relație cu capacitatea reproductivă a speciei, menținerea și protecția stării de sanătate a efectivelor.

Extinderea însamantării artificiale cu foarte bune rezultate în ultimele decenii în țările cu zootehnie dezvoltată, cât și în țara noastră, a fost posibilă ca urmare a rezultatelor obținute în conservarea materialului seminal prin congelarea și asigurării aparaturii criogenice corespunzătoare pastrării și vehiculării acestuia.

AVANTAJELE ZOOECONOMICE ALE INSAMANTĂRII ARTIFICIALE

Obiectivul major al practicării însamantării artificiale îl constituie ameliorarea genetică a efectivelor, prin folosirea intensivă și rațională a reproducătorilor masculi de mare valoare zootehnică pe un efectiv foarte mare de femele, comparativ cu cel care poate fi cuprins prin folosirea reproducătorilor respectivi la monta.

În cercetarea științifică, însamantarea artificială a permis obținerea unor importante rezultate în obținerea de hibrizi între specii diferite aparținând aceluiași gen, care în mod normal nu se împerechează din cauza repulsiei sexuale.

Cercetările efectuate în ultimele 2-3 decenii în domeniul conservării capacității fecundante a spermatozoidelor au permis elaborarea unor tehnologii de lucru având drept scop reducerea metabolismului celulelor sexuale, fără a influența negativ starea funcțională a acestora.

Astfel, de la tehnica diluării și conservării materialului seminal la temperatura mediului ambiant s-a trecut la temperatura de refrigerare (0-4 °C) și apoi la temperaturi mai scăzute: -79 °C, cu gheața carbonică și -196 °C, în azot lichid, congelarea spermei cu ajutorul acestui agent criogenic realizându-se în cadrul unui flux tehnologic ce se diferențiază, după caz, în funcție de o serie de factori:

- modul de ambalare a materialului seminal-granule sau paiete
- tratamentele aplicate și durata acestora
- aparatura de laborator utilizată pentru determinarea principalilor indicatori spermatici
- gradul de mecanizare și automatizare a operațiilor.

BIOTEHNICA INSAMANTĂRII ARTIFICIALE

In complexitatea ei, însămânțarea artificială, cuprinde următoarele etape:

- recoltarea spermei
- controlul spermei
- diluarea și conservarea spermei
- inocularea spermei în tractusul genital femel.

COMPETENȚA: 12.4. Aplică metode moderne de reproducție la animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

TRANSFERUL DE EMBRIONI LA VACI

Transferul de embrioni este procesul de mutare al embrionilor de la o vacă donatoare cu caracteristici morfo-productive superioare și plasarea lor într-o vacă purtătoare în care embrionul se va transforma într-un vitel. Procesul poate fi comparat cu însemănțarea artificială, ce folosește sperma superioară de la tauri testați în scopul reproducerii. Prin combinarea celor două procese se poate obține o cireadă de calitate superioară într-o perioadă scurtă de timp.

Etapele ce trebuie parcurse în cazul transferului de embrioni:

- Selectia și pregătirea vacilor donatoare.*
- Selectia și pregătirea vacilor primitoare (receptoare).*
- Sincronizarea estrului și ovulației la vacile donatoare și primitoare.*
- Inducerea poliovulației și însemănțarea artificială a vacilor donatoare.*
- Recoltarea embrionilor.*
- Conservarea embrionilor.*
- Transferul embrionilor.*

COMPETENȚA: 12.4. Aplică metode moderne de reproducție la animale

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

PAȘI ÎN TRANSFERUL EMBRIONOLOR LA VACI

Primul pas în cadrul acestui proces este **superovulatia** vacii superioare, denumită și vacă donatoare. În acest scop se injectează un hormon folicular de stimulare (FSH) înainte cu 40-48 de ore pentru ca vaca să intre în călduri. Hormonul induce producerea unei mari cantități de embrioni, ce vor fi recoltați ulterior din vacă.

În același timp, **vacile primitoare** sunt sincronizate. Lor le sunt injectați hormoni, ce reglează ciclul caldurilor. Acest fapt va garanta sincronizarea vacilor atât unele cu altele cât și cu vacile donatoare. Este foarte important ca ciclul de călduri să fie la același nivel pentru a realiza transferul cu succes. **Detectarea caldurilor este crucială în desfășurarea acestui proces.**

Când vacile primitoare sunt sincronizate cu vacile donatoare embrionii sunt scoși afară din vacile donatoare. În uter este introdus un cateter prin cervix. Este folosită apoi o soluție salină pentru a muta embrionii din captușeala uterului. Pe măsura ce soluția se scurge din vaca ea este colectată iar embrionii separați.

Apoi embrionii sunt procesați. Ei pot fi luați din soluția salină și examinați la microscop. Ei pot fi înghețați în vederea unei utilizări ulterioare sau transferați imediat într-o vacă primitoare. Embrionii pot fi de asemenea divizați, operațiune ce constă în divizarea unui embrion viabil în două jumătăți. Fiecare jumătate poate fi înghețată sau introdusă într-o vacă.

Embrionii sunt implantați în vaci folosindu-se o tehnică similară insamintării artificiale. Un tub ce conține embrionul este introdus în uter iar embrionul este împins în interior. Dacă totul decurge bine, embrionul se va lipi de captușeala uterului, din acest moment începând o gestație normală.

Vacile sunt urmărite până la următorul ciclu. Dacă vacile nu intra din nou în călduri atunci este sigur că procesul s-a efectuat cu succes iar vacile sunt gestante. Dacă ele intra însă în călduri înseamnă că prima încercare a eșuat. Ele pot fi reimplantate cu embrioni de calitate superioară sau proprii embrioni.

AVANTAJELE TRANSFERULUI DE EMBRIONI

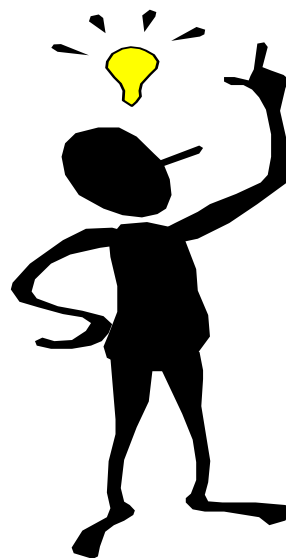
- Folosirea de femele inferioare din punct de vedere genetic ca mame purtătoare de embrioni și realizarea unui progres genetic rapid (vitelul/vitica rezultati sunt net superiori mamei purtătoare deoarece părinții lor provin din animale atent selectate)
 - Obținerea de la o vacă valoroasă de mult mai mulți produși decât s-ar putea obține în mod natural pe parcursul vieții ei din cauza duratei lungi de gestație.
 - Scurtarea perioadei necesare pentru îmbunătățirea rasei
 - Minimizarea riscului de transmitere de boli
 - Conservarea caracterelor genetice superioare
 - Posibilitatea de obținerea de gemeni
 - Costuri de transport mai mici (e mai ieftin să transporti embrioni decât animalul ca atare în zone mai puțin accesibile, cum ar fi zonele de munte)
- Posibilitatea obținerii unui produs de valoare fără achiziționarea unei vaci de valoare care este foarte scumpă.

**"O viață nu valorează nimic;
NIMIC NU VALOREAZĂ CÂT O VIAȚĂ"**

André Malraux

UNITATEA DE COMPETENȚE:

**9. SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ
IN DOMENIUL SANITAR VETERINAR**

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CE REPREZINTĂ CONCEPTUL DE SĂNĂTATE ȘI SECURITATE ?

CONCEPTUL DE SANATATE SI SECURITATE constituie *un ansamblu de activitati institutionalizate având ca scop asigurarea celor mai bune conditii în desfasurarea procesului de munca, apararea vietii, integritatii corporale si sanatatii lucratorilor si a altor persoane participante la procesul de munca.*

Normele si standardele de securitate a muncii reprezinta *un sistem unitar de masuri si reguli aplicabile tuturor participantilor la procesul de munca.*

Activitatea de prevenire si protectie are ca scop asigurarea celor mai bune conditii de munca, prevenirea accidentelor si a îmbolnavirilor profesionale în rândul lucratorilor si adaptarea la progresul stiintei si tehnicii. In conformitate cu aceste reglementari, **obligatia de a asigura securitatea si sanatatea, în toate aspectele referitoare la munca, revine conducatorului unitatii** iar obligatiile lucratorilor nu afecteaza principiul responsabilitatii angajatorului.

ÎN CE CONSTA SECURITATEA SI SANATATEA ÎN MUNCA ?

• Obiectivele securitatii si sanatatii

1. **armonizarea legislatiei** nationale cu cea a Uniunii Europene pe probleme privind calitatea vietii, protectia mediului înconjurator, asigurarea vietii, securitatii si sanatatii angajatilor;
2. **constientizarea lucratorilor** în cunoasterea si respectarea normelor si standardelor de securitate si sanatate a muncii în amenajarea, dotarea locurilor de munca, exploatarea în conditii de siguranta a echipamentelor de munca în scopul evitarii producerii accidentelor de munca si a îmbolnavirilor profesionale;
3. **eliminarea sau diminuarea** factorilor de risc de accidentare si/sau îmbolnavire profesionala existenti în sistemul de munca (executant - sarcina de munca - mijloace de productie - mediul de munca), informarea, consultarea si participarea lucratorilor si a reprezentantilor acestora;
4. **aplicarea cu prioritate a masurilor de protectie** colectiva si de prevenire a accidentelor de munca si îmbolnavirilor profesionale fata de masurile de protectie individuala.

CE REPREZINTĂ ACTIVITATEA DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE ?

Angajatorul are obligatia de a asigura securitatea si sanatatea lucratorilor în toate aspectele legate de munca.

La nivelul angajatorului activitatea de prevenire si protectie se organizeaza având la baza principiile:

- obligatia de a asigura securitatea si sanatatea lucratorilor, în toate aspectele referitoare la munca, revine angajatorului;
- obligatiile lucratorilor în domeniul securitatii si sanatatii în munca nu vor afecta principiul responsabilitatii angajatorului;
- evitarea riscurilor; evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate; combaterea riscurilor la sursa;
- asigurarea aceluiasi nivel de protectie a muncii pentru toti angajatii, indiferent de natura sau durata contractului de munca; etc.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CUM SUNT ORGANIZATE ACTIVITĂȚILE DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE?

Organizarea activitatilor de prevenire si protectie este realizata de catre angajator, în urmatoarele moduri:

- a) prin asumarea de catre angajator, în condițiile art. 9 alin. (4) din Legea 319/2006, a atribuțiilor pentru realizarea măsurilor prevăzute de lege;
- b) prin desemnarea unuia sau mai multor lucratori pentru a se ocupa de activitățile de prevenire și protecție;
- c) prin înființarea unui serviciu intern de prevenire și protecție;
- d) prin apelarea la servicii externe de prevenire și protecție.

Activitățile de prevenire si protectie desfasurate prin modalitățile prevăzute mai sus în cadrul întreprinderii si/sau al unitatii sunt urmatoarele:

1. **identificarea pericolelor** și evaluarea riscurilor pentru fiecare componentă a sistemului de muncă, respectiv executant, sarcina de muncă, mijloace de muncă/echipamente de muncă și mediul de muncă pe locuri de muncă/posturi de lucru;
2. **elaborarea și actualizarea** planului de prevenire și protecție;
3. **elaborarea de instrucțiuni** proprii pentru completarea și/sau aplicarea reglementărilor de securitate și sănătate în muncă, ținând seama de particularitățile activităților și ale unitatii/întreprinderii, precum și ale locurilor de muncă/posturilor de lucru;
4. **propunerea atribuțiilor și răspunderilor** în domeniul securității și sănătății în muncă, ce revin lucratorilor, corespunzător funcțiilor exercitate, care se consemnează în fișa postului, cu aprobarea angajatorului;
5. **verificarea cunoașterii și aplicării** de către toți lucratorii a măsurilor prevăzute în planul de prevenire și protecție, precum și a atribuțiilor și responsabilităților ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, stabilite prin fișa postului;
6. **întocmirea unui necesar** de documentații cu caracter tehnic de informare și instruire a lucratorilor în domeniul securității și sănătății în muncă;
7. **elaborarea tematicii** pentru toate fazele de instruire, stabilirea periodicității adecvate pentru fiecare loc de muncă, asigurarea informării și instruirii lucratorilor în domeniul securității și sănătății în muncă și verificarea cunoașterii și aplicării de către lucratori a informațiilor primite;
8. **elaborarea programului de instruire-testare** la nivelul întreprinderii și/sau unitatii;
9. **asigurarea întocmirii planului de acțiune** în caz de pericol grav și iminent, conform prevederilor art. 101-107 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor **Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006** și asigurarea ca toți lucratorii să fie instruiți pentru aplicarea lui;
10. **evidența zonelor cu risc** ridicat și specific prevăzute la **art. 101-107 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006**;
11. **stabilirea zonelor care necesită semnalizare** de securitate și sănătate în muncă, stabilirea tipului de semnalizare necesar și amplasarea conform prevederilor **Hotărârii Guvernului nr. 971/2006** privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau sănătate la locul de muncă;
12. **evidența meseriilor și a profesiilor** prevăzute de legislația specifică, pentru care este necesară autorizarea exercitării lor;
13. **evidența posturilor** de lucru care necesită examene medicale suplimentare;
14. **evidența posturilor** de lucru care, la recomandarea medicului de medicină muncii, necesită testarea aptitudinilor și/sau control psihologic periodic;

15. **monitorizarea functionarii** sistemelor si dispozitivelor de protectie, a aparaturii de masura si control, precum si a instalatiilor de ventilare sau a altor instalatii pentru controlul noxelor în mediul de munca;
16. **verificarea starii de functionare** a sistemelor de alarmare, avertizare, semnalizare de urgenta, precum si a sistemelor de siguranta;
17. **informarea angajatorului**, în scris, asupra deficientelor constatate în timpul controalelor efectuate la locul de munca si propunerea de masuri de prevenire si protectie;
18. **întocmirea rapoartelor** si/sau a listelor prevazute de hotarârile Guvernului emise în temeiul art. 51 alin. (1) lit. b) din **LEGEA nr. 319/2006**, inclusiv cele referitoare la azbest, vibratii, zgomot si santiere temporare si mobile;
19. **evidenta echipamentelor de munca** si urmarirea ca verificarile periodice si, daca este cazul, încercarile periodice ale echipamentelor de munca sa fie efectuate de persoane competente, conform prevederilor din Hotarârea Guvernului nr. 1.146/2006 privind cerintele minime de securitate si sanatate pentru utilizarea în munca de catre lucratori a echipamentelor de munca;
20. **identificarea echipamentelor individuale de protectie** necesare pentru posturile de lucru din întreprindere si întocmirea necesarului de dotare a lucratorilor cu echipament individual de protectie, conform prevederilor Hotarârii Guvernului nr. 1.048/2006 privind cerintele minime de securitate si sanatate pentru utilizarea de catre lucratori a echipamentelor individuale de protectie la locul de munca;
21. **urmarirea întretinerii, manipularii si depozitarii** adecvate a echipamentelor individuale de protectie si a înlocuirii lor la termenele stabilite, precum si în celelalte situatii prevazute de Hotarârea Guvernului nr. 1.048/2006;
22. **participarea la cercetarea** evenimentelor conform competentelor prevazute la art. 108-177 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor **Legii securitatii si sanatatii în munca nr. 319/2006**;
23. **întocmirea evidentelor** conform competentelor prevazute la art. 108-177 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor **Legii securitatii si sanatatii în munca nr. 319/2006**;
24. **elaborarea rapoartelor** privind accidentele de munca suferite de lucratorii din întreprindere si/sau unitate, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. d) din **Legea nr. 319/2006**;
25. **urmarirea realizarii masurilor** dispuse de catre inspectorii de munca, cu prilejul vizitelor de control si al cercetarii evenimentelor;
26. **colaborarea cu lucratorii** si/sau reprezentantii lucratorilor, serviciile externe de prevenire si protectie, medicul de medicina muncii, în vederea coordonarii masurilor de prevenire si protectie;
27. **colaborarea cu lucratorii** desemnati/serviciile interne/serviciile externe ai/ale altor angajatori, în situatia în care mai multi angajatori își desfasoara activitatea în acelasi loc de munca;
28. **urmarirea actualizarii planului de avertizare**, a planului de protectie si prevenire si a planului de evacuare;
29. **propunerea de sanctiuni si stimulente** pentru lucratori, pe criteriul îndeplinirii atributiilor în domeniul securitatii si sanatatii în munca;
30. **propunerea de clauze** privind securitatea si sanatatea în munca la încheierea contractelor de prestari de servicii cu alti angajatori, inclusiv la cele încheiate cu angajatori straini;
31. **întocmirea unui necesar** de mijloace materiale pentru desfasurarea acestor activitati.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CUM SE ORGANIZEAZĂ ACTIVITATEA DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE ?

I. În cazul întreprinderilor cu pâna la 9 lucratori inclusiv angajatorul poate efectua activitățile din domeniul securității și sănătății în munca, dacă se îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) activitățile desfășurate în cadrul întreprinderii nu sunt dintre cele prevăzute în anexa nr. 5 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006
- b) angajatorul își desfășoară activitatea profesională în mod efectiv și cu regularitate în întreprindere și/sau unitate;
- c) angajatorul îndeplinește cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în munca, corespunzătoare cel puțin nivelului de baza, conform prevederilor art. 47-51 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006.

În situația în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), angajatorul trebuie să desemneze unul sau mai mulți lucratori, conform prevederilor art. 20-22 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006, sau poate organiza serviciul intern de prevenire și protecție, conform prevederilor art. 23-27, din aceeași normă, și/sau să apeleze la servicii externe.

În situația în care sunt îndeplinite condițiile de mai sus, dar angajatorul nu realizează în totalitate activitățile de prevenire și protecție, pentru activitățile pe care nu le realizează angajatorul trebuie să apeleze la servicii externe.

II. În cazul întreprinderilor care au între 10 și 49 de lucratori inclusiv, angajatorul poate efectua activitățile din domeniul securității și sănătății în munca, dacă se îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) activitățile desfășurate în cadrul întreprinderii nu sunt dintre cele prevăzute în anexa nr. 5 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006;
- b) riscurile identificate nu pot genera accidente sau boli profesionale cu consecințe grave, ireversibile, respectiv deces sau invaliditate;
- c) angajatorul își desfășoară activitatea profesională în mod efectiv și cu regularitate în întreprindere și/sau unitate;
- d) angajatorul îndeplinește cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în munca corespunzătoare cel puțin nivelului de baza, conform prevederilor art. 47-51 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006.

În situația în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), angajatorul trebuie să desemneze unul sau mai mulți lucratori, conform prevederilor art. 20-22, sau poate organiza serviciul intern de prevenire și protecție, conform prevederilor art. 23-27, din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în munca nr. 319/2006 și/sau să apeleze la servicii externe.

În situația în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute mai sus, dar angajatorul, lucrătorii desemnați sau serviciul intern nu realizează în totalitate activitățile de prevenire și protecție, angajatorul trebuie să apeleze la servicii externe.

III. În cazul întreprinderilor și/sau unităților între 50 și 149 de lucratori, angajatorul trebuie să desemneze unul sau mai mulți lucratori sau să organizeze serviciu intern de prevenire și protecție pentru a se ocupa de activitățile de prevenire și protecție din cadrul întreprinderii.

În cazul întreprinderilor și/sau unităților prevăzute mai sus, care desfășoară activități dintre cele prevăzute în anexa nr. 5, din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, angajatorul trebuie să organizeze serviciu intern de prevenire și protecție.

În cazul în care lucrătorii desemnați/serviciul intern de prevenire și protecție nu au capacitățile și aptitudinile necesare pentru efectuarea tuturor activităților de prevenire și protecție, angajatorul trebuie să apeleze la unul sau mai multe servicii externe.

În cazul întreprinderilor și/sau unităților care au peste 150 de lucrători, angajatorul trebuie să organizeze serviciul intern de prevenire și protecție.

În cazul în care serviciul intern de prevenire și protecție nu are capacitățile și aptitudinile necesare pentru efectuarea tuturor activităților de prevenire și protecție, angajatorul trebuie să apeleze la unul sau mai multe servicii externe.

CE ESTE SERVICIUL INTERN DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE ?

Serviciul intern de prevenire și protecție trebuie să fie format din lucrători care îndeplinesc cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzătoare nivelului mediu și/sau superior, și, după caz, alți lucrători care pot desfășura activități auxiliare.

Conducătorul serviciului de prevenire și protecție trebuie să îndeplinească cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzătoare nivelului superior.

Serviciul intern de prevenire și protecție se organizează în subordinea directă a angajatorului ca o structură distinctă.

Lucrătorii din cadrul serviciului intern de prevenire și protecție trebuie să desfășoare numai activități de prevenire și protecție și cel mult activități complementare cum ar fi: prevenirea și stingerea incendiilor și protecția mediului.

CE ESTE SERVICIUL EXTERN DE PREVENIRE ȘI PROTECȚIE ?

Serviciul extern de prevenire și protecție este o prestare de servicii care asigură, pe baza de contract, activitățile de prevenire și protecție în domeniu. Angajatorul apelează la serviciile externe, cu respectarea prevederilor art. 18 alin. (3) lit. d) din Legea 319/2006.

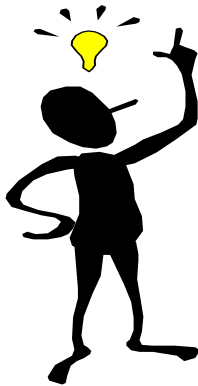
Serviciul extern de prevenire și protecție trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să dispună de personal cu capacitate profesională adecvată și de mijloacele materiale necesare pentru a-și desfășura activitatea;

b) să fie **abilitat** de Comisia de abilitare a serviciilor externe de prevenire și protecție și de avizare a documentațiilor cu caracter tehnic de informare și instruire în domeniul securității și sănătății în muncă.

Serviciul extern de prevenire și protecție trebuie să fie format din lucrători care îndeplinesc cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzătoare nivelului mediu și/sau superior, conform prevederilor art. 47-51 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, și, după caz, alți lucrători care pot desfășura activități auxiliare. Conducătorul serviciului extern de prevenire și protecție trebuie să îndeplinească cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzătoare nivelului superior, conform prevederilor art. 47-51 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006. În cazul în care serviciul extern de prevenire și protecție este format dintr-o singură persoană, aceasta trebuie să îndeplinească cerințele minime de pregătire în domeniul securității și sănătății în muncă corespunzătoare nivelului superior, conform prevederilor art. 47-51 din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

LEGISLAȚIA ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI SĂNĂȚĂȚII ÎN MUNCĂ

În ultimii ani, legislația română în domeniul securității și sănătății în muncă a suferit multe modificări în sensul transpunerii LEGISLAȚIEI EUROPENE ÎN DOMENIU

- Constituția României
- Legea nr. 53/2003, Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare
- Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006
- Legea nr. 108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii
- Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente și boli profesionale
- HG. nr. 1425/ pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006
- O.M.- MI nr. 775/98 -pentru aprobarea Normelor Generale de PSI
- Legea nr. 451/2001- pentru aprobarea O.U.G. nr. 200/2000 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și preparatelor chimice periculoase
- Legea nr. 426/2001 - pentru aprobarea O.U.G. nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

INSTRUIREA LUCRĂTORILOR ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI SĂNĂTĂȚII ÎN MUNCĂ

Instruirea în domeniul securității și sănătății în munca are ca scop însusirea cunoștințelor și formarea deprinderilor de securitate și sănătate în munca.

Instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în munca la nivelul întreprinderii și/sau al unității se efectuează în timpul programului de lucru.

Instruirea lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în munca cuprinde 3 faze:

- a) instruirea introductiv-generală;
- b) instruirea la locul de muncă;
- c) instruirea periodică.

Rezultatul instruirii lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în munca se consemnează în mod obligatoriu în **fisa de instruire individuală**, cu indicarea materialului predat, a duratei și datei instruirii. **Fisa de instruire individuală** va fi păstrată de către conducătorul locului de muncă și va fi însoțită de o copie a fișei de aptitudini, completată de către medicul de medicina muncii în urma examenului medical la angajare.

INSTRUIREA INTRODUCTIV-GENERALĂ

Instruirea introductiv-generală se face:

- a) la angajarea lucrătorilor definiți conform art. 5 lit. a) din Legea 319/2006;
- b) lucrătorilor detașați de la o întreprindere și/sau unitate la alta;
- c) lucrătorilor delegați de la o întreprindere și/sau unitate la alta;
- d) lucrătorului pus la dispoziție de către un agent de muncă temporară.

Instruirea introductiv-generală se face de către:

- a) angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca; sau
- b) lucrătorul desemnat; sau
- c) un lucrător al serviciului intern de prevenire și protecție; sau
- d) serviciul extern de prevenire și protecție.

Angajatorul stabilește prin instrucțiuni proprii durata instruirii introductiv-generale; **aceasta nu va fi mai mică de 8 ore.**

În cadrul instruirii introductiv-generale **se vor expune**, în principal, următoarele probleme:

- a) legislația de securitate și sănătate în munca;
- b) consecințele posibile ale necunoașterii și nerespectării legislației de securitate și sănătate în munca;
- c) riscurile de accidentare și îmbolnăvire profesională specifice unității;
- d) măsuri la nivelul întreprinderii și/sau unității privind acordarea primului ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor.

Conținutul instruirii introductiv-generale trebuie să fie în conformitate cu tematica aprobată de către angajator. Instruirea introductiv-generală se va finaliza cu verificarea însusirii cunoștințelor pe baza de teste.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

INSTRUIREA LA LOCUL DE MUNCĂ

Instruirea la locul de munca se face după instruirea introductiv-generală și are ca scop prezentarea riscurilor pentru securitate și sănătate în munca, precum și măsurile și activitățile de prevenire și protecție la nivelul fiecărui loc de muncă, post de lucru și/sau fiecărei funcții exercitate.

Instruirea la locul de munca se face:

- a) la angajarea lucrătorilor definiți conform art. 5 lit. a) din Legea 319/2006;
- b) lucrătorilor detașați de la o întreprindere și/sau unitate la alta;
- c) lucrătorilor delegați de la o întreprindere și/sau unitate la alta;
- d) lucrătorului pus la dispoziție de către un agent de muncă temporară, inclusiv la schimbarea locului de muncă în cadrul întreprinderii și/sau al unității.

Instruirea la locul de muncă se face de către **conducătorul direct al locului de muncă**, în grupe de maximum 20 de persoane. **Fisa de instruire se păstrează de către conducătorul locului de muncă.**

Durata instruirii la locul de muncă **nu va fi mai mică de 8 ore** și se stabilește prin instrucțiuni proprii de către conducătorul locului de muncă respectiv, împreună cu:

- a) angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca; sau
- b) lucrătorul desemnat; sau
- c) un lucrător al serviciului intern de prevenire și protecție; sau
- d) serviciul extern de prevenire și protecție.

Instruirea la locul de muncă se va efectua pe baza tematicilor întocmite de către angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca/lucrătorul desemnat/serviciul intern de prevenire și protecție/serviciul extern de prevenire și protecție și aprobate de către angajator, care vor fi păstrate la persoana care efectuează instruirea.

Instruirea la locul de munca va cuprinde:

- a) informații privind riscurile de accidentare și îmbolnăvire profesională specifice locului de muncă și/sau postului de lucru;
- b) prevederile instrucțiunilor proprii elaborate pentru locul de muncă și/sau postul de lucru;
- c) măsuri la nivelul locului de muncă și/sau postului de lucru privind acordarea primului ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor;
- d) prevederi ale reglementărilor de securitate și sănătate în munca privind activități specifice ale locului de muncă și/sau postului de lucru;
- e) instruirea la locul de muncă va include în mod obligatoriu demonstrații practice privind activitatea pe care persoana respectivă o va desfășura și exerciții practice privind utilizarea echipamentului individual de protecție, a mijloacelor de alarmare, intervenție, evacuare și de prim ajutor.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

INSTRUIREA PERIODICĂ

Instruirea periodică se face tuturor lucrătorilor prevăzuți mai sus și are drept scop reînprospătarea și actualizarea cunoștințelor în domeniul securității și sănătății în munca.

Instruirea periodică se efectuează de către **conducătorul locului de muncă**.

Intervalul dintre două instruirii periodice va fi stabilit prin instrucțiuni proprii, în funcție de condițiile locului de muncă și/sau postului de lucru, și **nu va fi mai mare de 6 luni**.

Pentru **personalul tehnico-administrativ** intervalul dintre două instruirii periodice va fi **de cel mult 12 luni**.

Instruirea periodică se va completa în mod obligatoriu și cu **demonstrații practice**.

Instruirea periodică se va efectua pe baza tematicilor întocmite de către angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca/lucrătorul desemnat/serviciul intern de prevenire și protecție/serviciul extern de prevenire și protecție și aprobate de către angajator, care vor fi păstrate la persoana care efectuează instruirea.

Instruirea periodică se face suplimentar celei programate în următoarele cazuri:

- a) când un lucrător a lipsit peste 30 de zile lucrătoare;
 - b) când au apărut modificări ale prevederilor de securitate și sănătate în munca privind activități specifice ale locului de muncă și/sau postului de lucru sau ale instrucțiunilor proprii, inclusiv datorită evoluției riscurilor sau apariției de noi riscuri în unitate;
 - c) la reluarea activității după accident de muncă;
 - d) la executarea unor lucrări speciale;
 - e) la introducerea unui echipament de muncă sau a unor modificări ale echipamentului existent;
 - f) la modificarea tehnologiilor existente sau procedurilor de lucru;
 - g) la introducerea oricărei noi tehnologii sau a unor proceduri de lucru.
- Durata instruirii periodice prevăzute mai sus nu va fi mai mică de 8 ore și se stabilește în instrucțiuni proprii de către conducătorul locului de muncă respectiv, împreună cu:
- a) angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca; sau
 - b) lucrătorul desemnat; sau
 - c) un lucrător al serviciului intern de protecție și prevenire; sau
 - d) serviciul extern de protecție și prevenire.

Instruirea periodică se va efectua pe baza tematicilor întocmite de către angajatorul care și-a asumat atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca/lucrătorul desemnat/serviciul intern de prevenire și protecție/serviciul extern de prevenire și protecție și aprobate de către angajator, care vor fi păstrate la persoana care efectuează instruirea.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE OBLIGAȚII GENERALE ALE ANGAJATORILOR

Angajatorul are obligația de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de munca.

În cazul în care un angajator apelează la servicii externe, acesta nu este exonerat de responsabilitățile sale în acest domeniu.

În cadrul responsabilităților sale, angajatorul are obligația **sa ia măsurile necesare pentru:**

- a) asigurarea securității și protecția sănătății lucrătorilor;
- b) prevenirea riscurilor profesionale;
- c) informarea și instruirea lucrătorilor;
- d) asigurarea cadrului organizatoric și a mijloacelor necesare securității și sănătății în munca.

Angajatorul are obligația să implementeze măsurile de prevenire și protecție pe baza următoarelor principii generale de prevenire:

- a) evitarea riscurilor;
- b) evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate;
- c) combaterea riscurilor la sursă;
- d) adaptarea muncii la om, în special în ceea ce privește proiectarea posturilor de muncă, alegerea echipamentelor de muncă, a metodelor de muncă și de producție, în vederea reducerii monotoniei muncii, a muncii cu ritm predeterminat și a diminuării efectelor acestora asupra sănătății;
- e) adaptarea la progresul tehnic;
- f) înlocuirea a ceea ce este periculos cu ceea ce nu este periculos sau cu ceea ce este mai puțin periculos;
- g) dezvoltarea unei politici de prevenire coerente care să cuprindă tehnologiile, organizarea muncii, condițiile de muncă, relațiile sociale și influența factorilor din mediul de muncă;
- h) adoptarea, în mod prioritar, a măsurilor de protecție colectivă față de măsurile de protecție individuală;
- i) furnizarea de instrucțiuni corespunzătoare lucrătorilor.

Fără a aduce atingere altor prevederi ale prezentei legi, ținând seama de natura activităților din întreprindere și/sau unitate, **angajatorul are obligația:**

- a) să evalueze riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, inclusiv la alegerea echipamentelor de muncă, a substanțelor sau preparatelor chimice utilizate și la amenajarea locurilor de muncă;
- b) ca, ulterior evaluării prevăzute la lit. a) și dacă este necesar, măsurile de prevenire, precum și metodele de lucru și de producție aplicate de către angajator să asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor și să fie integrate în ansamblul activităților întreprinderii și/sau unității respective și la toate nivelurile ierarhice;
- c) să ia în considerare capacitățile lucrătorului în ceea ce privește securitatea și sănătatea în munca, atunci când îi încredințează sarcini;
- d) să asigure ca planificarea și introducerea de noi tehnologii să facă obiectul consultărilor cu lucrătorii și/sau reprezentanții acestora în ceea ce privește consecințele asupra securității și sănătății lucrătorilor, determinate de alegerea echipamentelor, de condițiile și mediul de muncă;
- e) să ia măsurile corespunzătoare pentru ca, în zonele cu risc ridicat și specific, accesul să fie permis numai lucrătorilor care au primit și și-au însușit instrucțiunile adecvate.

Fără a aduce atingere altor prevederi ale prezentei legi, atunci când în același loc de muncă își desfășoară activitatea lucratori din mai multe întreprinderi și/sau unități, **angajatorii acestora au următoarele obligații:**

- a) să coopereze în vederea implementării prevederilor privind securitatea, sănătatea și igiena în munca, luând în considerare natura activităților;
- b) să își coordoneze acțiunile în vederea protecției lucrătorilor și prevenirii riscurilor profesionale, luând în considerare natura activităților;
- c) să se informeze reciproc despre riscurile profesionale;
- d) să informeze lucrătorii și/sau reprezentanții acestora despre riscurile profesionale.

Măsurile privind securitatea, sănătatea și igiena în munca nu trebuie să comporte, în nici o situație, obligații financiare pentru lucratori. **Angajatorul desemnează** unul sau mai mulți lucratori, pentru a se ocupa de activitățile de protecție și de activitățile de prevenire a riscurilor profesionale din întreprindere și/sau unitate, denumiți în continuare lucratori desemnați. **Lucrătorii desemnați** nu trebuie să fie prejudiciați ca urmare a activității lor de protecție și a celei de prevenire a riscurilor profesionale.

Lucrătorii desemnați trebuie să dispună de timpul necesar pentru a-și putea îndeplini obligațiile ce le revin prin prezenta lege.

Dacă în **întreprindere** și/sau **unitate** nu se pot organiza activitățile de prevenire și cele de protecție din lipsa personalului competent, angajatorul trebuie să recurgă la servicii externe.

În cazul în care **angajatorul apelează la serviciile externe**, acestea trebuie să fie informate de către angajator asupra factorilor cunoscuți ca au efecte sau sunt susceptibili de a avea efecte asupra securității și sănătății lucrătorilor și trebuie să aibă acces la informațiile specifice.

Lucrătorii desemnați trebuie să aibă, în principal, atribuții privind securitatea și sănătatea în munca și, cel mult, atribuții complementare.

În toate cazurile, pentru a se ocupa de organizarea activităților de prevenire și a celor de protecție, ținând seama de mărimea întreprinderii și/sau unității și/sau de riscurile la care sunt expuși lucrătorii, precum și de distribuția acestora în cadrul întreprinderii și/sau unității se impune ca:

- a) lucrătorii desemnați să aibă capacitatea necesară și să dispună de mijloacele adecvate;
- b) serviciile externe să aibă aptitudinile necesare și să dispună de mijloace personale și profesionale adecvate;
- c) lucrătorii desemnați și serviciile externe să fie în număr suficient.

Prevenirea riscurilor, precum și protecția sănătății și securitatea lucrătorilor, trebuie să fie asigurate de unul sau mai mulți lucratori, de un serviciu sau de servicii distincte, din interiorul sau din exteriorul întreprinderii și/sau unității.

În cazul micro-întreprinderilor și al întreprinderilor mici, în care se desfășoară activități fără riscuri deosebite, **angajatorul își poate asuma atribuțiile din domeniul securității și sănătății în munca** pentru realizarea măsurilor prevăzute de prezenta lege, dacă are capacitatea necesară în domeniu.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

PRIMUL-AJUTOR, STINGEREA INCENDIILOR, EVACUAREA LUCRĂTORILOR, PERICOL GRAV ȘI IMINENT

Angajatorul are următoarele obligatii:

- a) sa ia masurile necesare pentru acordarea primului-ajutor, stingerea incendiilor si evacuarea lucratorilor, adaptate naturii activitatilor si marimii întreprinderii si/sau unitatii, tinând seama de alte persoane prezente;
- b) sa stabileasca legaturile necesare cu serviciile specializate, îndeosebi în ceea ce priveste primul-ajutor, serviciul medical de urgenta, salvare si pompieri.

Angajatorul are următoarele obligatii:

- a) sa informeze, cât mai curând posibil, toti lucratorii care sunt sau pot fi expusi unui pericol grav si iminent, despre riscurile implicate de acest pericol, precum si despre masurile luate sau care trebuie sa fie luate pentru protectia lor;
- b) sa ia masuri si sa furnizeze instructiuni pentru a da lucratorilor posibilitatea sa opreasca lucrul si/sau sa paraseasca imediat locul de munca si sa se îndrepte spre o zona sigura, în caz de pericol grav si iminent;
- c) sa nu impuna lucratorilor reluarea lucrului în situatia în care înca exista un pericol grav si iminent, în afara cazurilor exceptionale si pentru motive justificate.

Lucratorii care, în cazul unui pericol grav si iminent, parasesc locul de munca si/sau o zona periculoasa, nu trebuie sa fie prejudiciati si trebuie sa fie protejati împotriva oricaror consecinte negative si nejustificate pentru acestia .

Angajatorul trebuie sa se asigure ca, în cazul unui pericol grav si iminent pentru propria securitate sau a altor persoane atunci când seful ierarhic imediat superior nu poate fi contactat, toti lucratorii sunt apti sa aplice masurile corespunzatoare, în conformitate cu cunostintele lor si cu mijloacele tehnice de care dispun, pentru a evita consecintele unui astfel de pericol.

ALTE OBLIGAȚII ALE ANGAJATORILOR

Angajatorul are următoarele obligatii:

- a) sa realizeze si sa fie în posesia unei evaluari a riscurilor pentru securitatea si sanatatea în munca, inclusiv pentru acele grupuri sensibile la riscuri specifice;
- b) sa decida asupra masurilor de protectie care trebuie luate si, dupa caz, asupra echipamentului de protectie care trebuie utilizat;
- c) sa tina evidenta accidentelor de munca, ce au ca urmare o incapacitate de munca mai mare de 3 zile de lucru, a accidentelor usoare, a bolilor profesionale, a incidentelor periculoase, precum si a accidentelor de munca;
- d) sa elaboreze, pentru autoritatile competente si în conformitate cu reglementarile legale, rapoarte privind accidentele de munca suferite de lucratorii sai.

În vederea asigurarii conditiilor de securitate si sanatate în munca si pentru prevenirea accidentelor de munca si a bolilor profesionale, angajatorii au următoarele obligatii:

- a) sa adopte, din faza de cercetare, proiectare si executie a constructiilor, a echipamentelor de munca, precum si de elaborare a tehnologiilor de fabricatie, solutii conforme prevederilor legale în vigoare privind securitatea si sanatatea în munca, prin a caror aplicare sa fie eliminate sau diminuate riscurile de accidentare si de îmbolnavire profesionala a lucratorilor;

- b) să întocmească un plan de prevenire și protecție compus din măsuri tehnice, sanitare, organizatorice și de altă natură, bazat pe evaluarea riscurilor, pe care să îl aplice corespunzător condițiilor de muncă specifice unității;
- c) să obțină autorizația de funcționare din punct de vedere al securității și sănătății în muncă, înainte de începerea oricărei activități, conform prevederilor legale;
- d) să stabilească pentru lucrători, prin fișa postului, atribuțiile și răspunderile ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, corespunzător funcțiilor exercitate;
- e) să elaboreze instrucțiuni proprii, în spiritul prezentei legi, pentru completarea și/sau aplicarea reglementărilor de securitate și sănătate în muncă, ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă aflate în esponsabilitatea lor;
- f) să asigure și să controleze cunoașterea și aplicarea, de către toți lucrătorii, a măsurilor prevăzute în planul de prevenire și de protecție stabilit, precum și a prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă, prin lucrătorii desemnați, prin propria competență sau prin servicii externe;
- g) să ia măsuri pentru asigurarea de materiale necesare informării și instruirii lucrătorilor, cum ar fi afișe, pliante, filme și diafilme cu privire la securitatea și sănătatea în muncă;
- h) să asigure informarea fiecărei persoane, anterior angajării în muncă, asupra riscurilor la care aceasta este expusă la locul de muncă, precum și asupra măsurilor de prevenire și de protecție necesare;
- i) să ia măsuri pentru autorizarea exercitării meseriilor și a profesiilor prevăzute de legislația specifică;
- j) să angajeze numai persoane care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute și să asigure controlul medical periodic și, după caz, control-psihologic periodic, ulterior angajării;
- k) să țină evidența zonelor cu risc ridicat și specific prevăzute la art. 7 alin. (4) lit. e); funcționarea permanentă și corectă a sistemelor și dispozitivelor de protecție, a aparaturii de măsură și control, precum și-a instalațiilor de captare, reținere și neutralizare a substanțelor nocive degajate în desfășurarea proceselor tehnologice;
- m) să prezinte documentele și să dea relațiile solicitate de inspectorii de muncă în timpul controlului sau al efectuării cercetării evenimentelor;
- n) să asigure realizarea măsurilor dispuse de către inspectorii de muncă, cu prilejul vizitelor de control și al cercetării evenimentelor;
- o) să desemneze, la solicitarea inspectorului de muncă, lucrătorii care să participe la efectuarea controlului sau la cercetarea evenimentelor;
- p) să nu modifice starea de fapt rezultată din producerea unui accident mortal sau colectiv, în afara cazurilor în care menținerea acestei stări ar genera alte accidente ori ar periclita viața accidentatilor și a altor persoane;
- q) să asigure echipamente de muncă fără pericol pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor;
- r) să asigure echipamente individuale de protecție;
- s) să acorde obligatoriu echipament individual de protecție nou, în cazul degradării sau al pierderii calitatilor de protecție.

Alimentația de protecție se acordă obligatoriu și gratuit de către angajatori, persoanelor care lucrează în condiții de muncă ce impun acest lucru, și se stabilește prin contractul colectiv de muncă și/sau contractul individual de muncă.

Materialele igienico-sanitare se acordă, obligatoriu și gratuit, de către angajatori.

Categoriile de materiale igienico-sanitare, precum și locurile de muncă ce impun acordarea acestora, se stabilesc prin contractul colectiv de muncă și/sau contractul individual de muncă.

COMPETENȚE : 9.1. Aplică legislația privind securitatea și sănătatea la locul de muncă, prevenirea și stingerea incendiilor în domeniul sanitar veterinar

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

OBLIGAȚIILE LUCRĂTORILOR PRIVIND SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ ***Lucrătorii au următoarele sarcini și obligații:***

- **sa-si însuseasca si sa respecte normele**, instructiunile si reglementarile în domeniul sanatatii si securitatii în munca si masurile de aplicare a acestora;
- **sa utilizeze corect** echipamentele de munca, substantele periculoase si celelalte mijloace de productie;
- **sa nu procedeze** la deconectarea, schimbarea sau mutarea arbitrara a dispozitivelor de securitate ale echipamentelor de munca si ale cladirilor, precum si sa utilizeze corect aceste dispozitive;
- **sa aduca la cunostinta** conducatorului locului de munca orice defectiune tehnica sau alta situatie care constituie un pericol de accidentare sau îmbolnavire profesionala;
- **sa aduca la cunostinta** conducatorului locului de munca în cel mai scurt timp posibil accidentele de munca suferite de persoana proprie, de alti participanti la procesul de munca;
- **sa opreasca lucrul** la aparitia unui pericol iminent de producere a unui accident si sa informeze de îndata conducatorul locului de munca;
- **sa utilizeze echipamentul individual de protectie** din dotare, corespunzator scopului pentru care a fost acordat;
- **sa coopereze cu angajatorul si/sau cu angajatii** cu atributii specifice în domeniul securitatii si sanatatii în munca, atâta timp cât este necesar, pentru a da angajatorului posibilitatea sa se asigure ca toate conditiile de munca sunt corespunzatoare si nu prezinta riscuri pentru securitate si sanatate la locul sau de munca; - **sa dea relatii din proprie initiativa** sau la solicitarea organelor de control si de cercetare în domeniu securitatii muncii.

SARCINILE ȘI OBLIGAȚIILE CONDUCĂTORULUI LOCULUI DE MUNCĂ

Conducatorul locului de munca raspunde de respectarea si aplicarea legislatiei si a normelor de securitate a muncii având următoarele sarcini și obligații:

- în toate locurile de munca **sa afiseze**, în dreptul fiecarei echipament de munca, instructiuni de folosire a acestuia si de securitate a muncii;
- **sa întocmeasca instructiuni proprii de securitate a muncii** specifice locurilor de munca, în functie de caracteristicile echipamentelor existente, precum si de conditiile concrete în care se desfasoara activitatea respectiva; pentru echipamentele de munca noi, se vor elabora instructiuni proprii, iar la locurile de munca se vor afisa tablite avertizoare si afise sugestive;
- **sa efectueze instruirea la locul de munca si pe cea periodica** potrivit normelor si masurilor de protectie specifice locurilor de munca respective;
- **sa asigure însusirea de catre angajati** a cunostintelor si formarea deprinderilor practice profesionale, sa nu admita la lucru nici o persoana care nu a fost instruita sau care nu si-a însusit cunostintele necesare de securitate a muncii;
- **sa asigure o buna functionare** a dispozitivelor de protectie, a echipamentului individual de protectie, raspunzând de aplicarea tuturor masurilor de protectie individuala la locurile de munca;
- **sa interzica angajatilor** parasirea sau schimbarea locului de munca fara aprobarea sa; în timpul pauzelor regulamentare se vor respecta prevederile regulamentului de ordine interioara, privitor la circulatia si stationarea persoanelor în cadrul unitatii;
- **sa anunte conducerea unitatii** în legatura cu orice accident de munca.

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

ECHIPAMENTE DE LUCRU ȘI PROTECȚIE

Stabilirea necesarului de echipament individual de protecție periodic

**Hotărârea nr. 1048 din 09/08/2006 privind
CERINȚELE MINIME DE SECURITATE ȘI SĂNĂTATE PENTRU UTILIZAREA DE
CĂTRE LUCRĂTORI A ECHIPAMENTELOR INDIVIDUALE DE PROTECȚIE LA
LOCUL DE MUNCĂ**

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 722 din 23/08/2006

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 51 alin. (1) lit. b) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006,
Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezenta hotărâre stabilește cerințele minime referitoare la echipamentul individual de protecție utilizat de lucrători la locul de muncă.

Art. 2. - Prevederile Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 se aplică în totalitate domeniului menționat la art. 1, fără a aduce atingere dispozițiilor mai restrictive și/sau specifice cuprinse în prezenta hotărâre.

Art. 3. - (1) în sensul prezentei hotărâri, prin **echipament individual de protecție se înțelege orice echipament destinat să fie purtat sau ținut de lucrător pentru a-l proteja împotriva unuia ori mai multor riscuri care ar putea să îi pună în pericol securitatea și sănătatea la locul de muncă, precum și orice element suplimentar sau accesoriu proiectat în acest scop.**

!!! (2) SUNT EXCLUSE DIN DEFINIȚIA CUPRINSĂ LA ALIN. (1):

- a) îmbrăcămintea de lucru și uniformele obișnuite care nu sunt proiectate în mod special pentru a proteja securitatea și sănătatea lucrătorului;
- b) echipamentul folosit de serviciile de urgență și salvare;
- c) echipamentul individual de protecție purtat sau folosit de armată, poliție ori de alte instituții de ordine publică;
- d) echipamentul individual de protecție pentru mijloace de transport rutier;
- e) echipamentul sportiv;
- f) echipamentul de autoapărare sau de descurajare;
- g) dispozitivele portabile pentru detectarea și semnalizarea riscurilor și factorilor nocivi.

Art. 4. - Echipamentul individual de protecție trebuie utilizat atunci când riscurile nu pot fi evitate sau limitate suficient prin mijloacele tehnice de protecție colectivă ori prin măsurile, metodele sau procedurile de organizare a muncii.

CAPITOLUL II

Obligațiile angajatorilor

SECȚIUNEA 1/ Prevederi generale

Art. 5. - (1) Echipamentul individual de protecție trebuie să respecte prevederile Hotărârii Guvernului nr. 115/2004 privind stabilirea cerințelor esențiale de securitate ale echipamentelor individuale de protecție și a condițiilor pentru introducerea lor pe piață, cu modificările ulterioare.

(2) Orice echipament individual de protecție trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) să fie corespunzător pentru riscurile implicate, fără să conducă el însuși la un risc mărit;
- b) să corespundă condițiilor existente la locul de muncă;
- c) să ia în considerare cerințele ergonomice și starea sănătății lucrătorului;
- d) să se potrivească în mod corect persoanei care îl poartă, după toate ajustările necesare.

Art. 6. - în cazul în care prezența unor riscuri multiple impune purtarea simultană a mai multor echipamente individuale de protecție, aceste echipamente trebuie să fie compatibile și să își păstreze eficacitatea în raport cu riscul/riscurile respectiv/respective.

Art. 7. - Condițiile de utilizare a echipamentului individual de protecție, în special durata purtării, sunt determinate în funcție de gravitatea riscului, frecvența expunerii la risc, caracteristicile postului de lucru al fiecărui lucrător și de performanța echipamentului individual de protecție.

Art. 8. - (1) Echipamentul individual de protecție este, în principiu, destinat purtării de către o singură persoană.

(2) Dacă împrejurările impun purtarea echipamentului individual de protecție de către mai multe persoane, se iau măsuri corespunzătoare pentru a se asigura că această utilizare nu creează diferiților utilizatori nicio problemă de sănătate sau de igienă.

Art. 9. - în cadrul întreprinderii și/sau unității trebuie să se furnizeze și să fie disponibile informații adecvate privind fiecare echipament individual de protecție impus în conformitate cu art. 5 și 6.

Art. 10. - (1) Echipamentul individual de protecție se distribuie gratuit de angajator, care asigură buna sa funcționare și o stare de igienă satisfăcătoare prin intermediul întreținerii, reparării și înlocuirilor necesare.

(2) Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei poate stabili dispoziții pe baza cărora să se impună ca lucrătorul să contribuie la costul unui anumit echipament individual de protecție, în situațiile în care utilizarea echipamentului nu este exclusiv pentru locul de muncă.

Art. 11. - Angajatorul informează mai întâi lucrătorul despre riscurile împotriva cărora îl protejează purtarea echipamentului individual de protecție.

Art. 12. - Angajatorul asigură instruirea lucrătorului și, dacă este cazul, organizează antrenamente pentru modul de purtare a echipamentului individual de protecție.

Art. 13. - (1) Echipamentul individual de protecție poate fi utilizat numai în scopurile specificate și în conformitate cu fișa de instrucțiuni, cu excepția împrejurărilor specifice și excepționale.

(2) Instrucțiunile trebuie să fie pe înțelesul lucrătorilor.

SECȚIUNEA a 2-a

Evaluarea echipamentului individual de protecție

Art. 14. - (1) Înainte de a alege echipamentul individual de protecție, angajatorul trebuie să evalueze dacă echipamentul individual de protecție pe care intenționează să îl folosească îndeplinește cerințele prevăzute la art. 5 și 6.

(2) Această evaluare cuprinde:

- a) analiza și evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate prin alte mijloace;
- b) definirea caracteristicilor pe care trebuie să le posedă echipamentul individual de protecție pentru a fi eficace împotriva riscurilor prevăzute la lit. a), luându-se în considerare orice riscuri pe care le poate crea echipamentul în sine;
- c) compararea caracteristicilor echipamentului individual de protecție disponibil cu caracteristicile prevăzute la lit. b).

Art. 15. - Evaluarea prevăzută la art. 14 este revizuită în funcție de modificările aduse oricărui element al echipamentului individual de protecție.

SECȚIUNEA a 3-a

Reguli de utilizare

Art. 16. - (1) Fără a aduce atingere prevederilor art. 4-15, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei stabilește reguli generale pentru utilizarea echipamentului individual de protecție și/sau reguli care reglementează cazurile și situațiile în care angajatorul trebuie să furnizeze echipamentul individual de protecție, luând în considerare reglementările tehnice române care transpun legislația comunitară privind libera circulație a acestui echipament.

(2) Aceste reguli indică, în special, împrejurările sau situațiile de risc în care este necesară utilizarea echipamentului individual de protecție, fără a aduce atingere priorității care trebuie să se acorde mijloacelor de protecție colectivă.

(3) Anexele nr. 1-3 au un caracter orientativ, conțin informații utile pentru stabilirea acestor reguli și fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 17. - Atunci când Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei adaptează regulile prevăzute la art. 16, acesta ia în considerare orice modificări semnificative ale riscului, mijloacelor de protecție colectivă și echipamentelor individuale de protecție, determinate de evoluțiile tehnologice.

Art. 18. - Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei consultă organizațiile angajatorilor și lucrătorilor cu privire la regulile prevăzute la art. 16 și 17.

SECȚIUNEA a 4-a

Informarea, consultarea și participarea lucrătorilor

Art. 19. - Fără a aduce atingere prevederilor art. 16 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, lucrătorii și/sau reprezentanții acestora sunt informați cu privire la toate măsurile ce trebuie luate în domeniul securității și sănătății lucrătorilor, atunci când aceștia utilizează echipamente individuale de protecție la locul de muncă.

Art. 20. - Consultarea și participarea lucrătorilor și/sau a reprezentanților acestora cu privire la problemele la care se face referire în prezenta hotărâre, inclusiv în anexele la aceasta, se desfășoară în conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 319/2006.

CAPITOLUL III Dispoziții finale

Art. 21. - Adaptările de natură strict tehnică ale anexelor nr. 1-3 se efectuează de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, în funcție de:

a) adoptarea reglementărilor de armonizare tehnică și de standardizare cu privire la echipamentele individuale de protecție; și/sau

b) progresele tehnice, evoluția reglementărilor sau specificațiilor internaționale ori a cunoștințelor din domeniul echipamentelor individuale de protecție.

Art. 22. - Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei raportează Comisiei Europene la fiecare 5 ani cu privire la aplicarea prevederilor prezentei hotărâri, indicând punctele de vedere ale partenerilor sociali.

Art. 23. - Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 octombrie 2006.

*

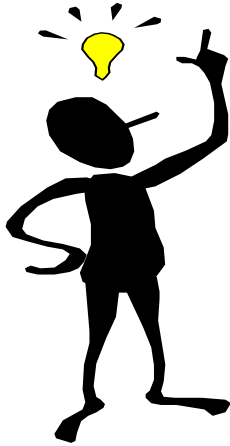
Prezenta hotărâre transpune Directiva 89/656/CEE privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentului individual de protecție la locul de muncă [a 3-a directivă specifică în sensul art. 16 alin. (1) din Directiva 89/391/CEE], publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L393/1989.

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

• ACCIDENTELE DE MUNCĂ

PREVEDERI GENERALE

Prin accident de munca se înțelege vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de munca sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de munca (ITM) de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate (INV) ori deces(D).

(Art. 5 (g), din Legea 319/2006)

În sensul prevederilor art. 5 lit. g) din **Legea 319/2006**, este, de asemenea, **accident de munca**:

- a) **accidentul suferit de persoane aflate în vizita în întreprindere și/sau unitate, cu permisiunea angajatorului;**
- b) **accidentul suferit de persoanele care îndeplinesc sarcini de stat sau de interes public, inclusiv în cadrul unor activități culturale, sportive, în țara sau în afară granițelor țării, în timpul și din cauza îndeplinirii acestor sarcini;**
- c) **accidentul survenit în cadrul activităților cultural-sportive organizate, în timpul și din cauza îndeplinirii acestor activități;**
- d) **accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru salvarea de vieți omenești;**
- e) **accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru prevenirea ori înlăturarea unui pericol care amenința avutul public și privat;**
- f) **accidentul cauzat de activități care nu au legătura cu procesul muncii, dacă se produce la sediul persoanei juridice sau la adresa persoanei fizice, în calitate de angajator, ori în alt loc de munca organizat de aceștia, în timpul programului de munca, și nu se datorează culpei exclusive a accidentatului;**
- g) **accidentul de traseu, dacă deplasarea s-a făcut în timpul și pe traseul normal de la domiciliul lucrătorului la locul de munca organizat de angajator și invers;**
- h) **accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la locul de munca sau de la un loc de munca la altul, pentru îndeplinirea unei sarcini de munca;**

- i) *accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la care este încadrată victima, ori de la orice alt loc de munca organizat de acestea, la o alta persoana juridică sau fizică, pentru îndeplinirea sarcinilor de munca, pe durata normală de deplasare;*
- j) *accidentul suferit înainte sau după încetarea lucrului, dacă victima prelua sau preda uneltele de lucru, locul de munca, utilajul ori materialele, dacă schimba îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecție sau orice alt echipament pus la dispoziție de angajator, dacă se afla în baie ori în spalator sau dacă se deplasa de la locul de munca la ieșirea din întreprindere sau unitate și invers;*
- k) *accidentul suferit în timpul pauzelor regulamentare, dacă acesta a avut loc în locuri organizate de angajator, precum și în timpul și pe traseul normal spre și de la aceste locuri;*
- l) *accidentul suferit de lucrători ai angajatorilor romani sau de persoane fizice romane, delegați pentru îndeplinirea îndatoririlor de serviciu în afară granițelor țării, pe durata și traseul prevăzute în documentul de deplasare;*
- m) *accidentul suferit de personalul roman care efectuează lucrări și servicii pe teritoriul altor țări, în baza unor contracte, convenții sau în alte condiții prevăzute de lege, încheiate de persoane juridice romane cu parteneri străini, în timpul și din cauza îndeplinirii îndatoririlor de serviciu;*
- n) *accidentul suferit de cei care urmează cursuri de calificare, recalificare sau perfecționare a pregătirii profesionale, în timpul și din cauza efectuării activităților aferente stagiului de practică;*
- o) *accidentul determinat de fenomene sau calamități naturale, cum ar fi furtuna, viscol, cutremur, inundație, alunecări de teren, trasnet (electrocutare), dacă victima se afla în timpul procesului de munca sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu;*
- p) *dispariția unei persoane, în condițiile unui accident de munca și în împrejurări care îndreptătesc presupunerea decesului acesteia;*
- q) *accidentul suferit de o persoană aflată în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, ca urmare a unei agresiuni.*

(2) În situațiile menționate la alin. (1) lit. g), h), i) și l), deplasarea trebuie să se facă fără abateri nejustificate de la traseul normal și, de asemenea, transportul să se facă în condițiile prevăzute de reglementările de securitate și sănătate în munca sau de circulație în vigoare.

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CLASIFICAREA ACCIDENTELOR DE MUNCĂ

Accidentul de munca se clasifica in raport cu urmarile produse si cu numarul persoanelor accidentate in:

- accident care produce **incapacitate temporara de munca** de cel puțin 3 zile calendaristice;
- accident care produce **invaliditate**;
- accident **mortal**;
- accident **colectiv**, când sunt accidentate cel puțin trei persoane in acelasi timp si din aceeasi cauza.

(art.25, din Legea 90/96 republicata)

Accidentul de munca urmat de incapacitate temporara de munca ori, dupa caz, urmat de invaliditate sau deces, precum si accidentul de munca colectiv vor fi comunicate de indata de catre conducerea persoanei juridice sau, dupa caz, de persoana fizica, in calitate de angajator, inspectoratului teritorial de munca si, dupa caz, organelor de urmarire penala competente, potrivit legii.

In cazul accidentelor de circulatie produse pe drumurile publice, in care printre victime sunt si persoane aflate in indeplinirea unor sarcini de serviciu, persoana juridica sau fizica la care sunt angajati accidentatii va anunta de indata inspectoratul teritorial de munca din judetul in raza caruia s-a produs accidentul.(art. 26, al. 3 din Legea 90/96 republicata)

Cercetarea accidentelor de munca se efectueaza astfel:

- **de catre persoana juridica** in cazul accidentului care a produs incapacitate temporara de munca;
- **de catre inspectoratele teritoriale de munca** in cazul accidentelor care au produs invaliditate, deces, al accidentelor colective, precum si in cazul accidentelor de munca ce au produs incapacitate temporara de munca salariatilor angajati la persoane fizice;
- **de catre Ministerul Muncii** in cazul accidentelor de munca colective, generate de unele evenimente deosebite, precum avariile sau exploziile
- **de catre autoritatea de sanatate publica** in cazul suspiciunilor de boala profesionala

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

NORME METODOLOGICE DE CERCETARE A ACCIDENTELOR DE MUNCA

Dosarul de cercetare a unui accident de munca va cuprinde:

"Art. 24

(1) Cu prilejul cercetării evenimentelor, se întocmește un dosar, care va cuprinde:

- opisul actelor aflate în dosar;
- procesul-verbal de cercetare;
- schite, fotografiile referitoare la eveniment;
- declarația accidentatului/accidentatilor, în cazul accidentului urmat de ITM sau de INV;
- declarațiile martorilor și ale oricăror persoane care pot contribui la elucidarea împrejurărilor și a cauzelor reale ale producerii evenimentului;
- declarațiile persoanelor răspunzătoare de nerespectarea reglementărilor legale;
- copii de pe actele și documentele necesare pentru elucidarea împrejurărilor și a cauzelor reale ale evenimentului;
- orice alte documente, declarații, necesare pentru a determina caracterul accidentului; formularul pentru înregistrarea accidentului de munca - FIAM.

(2) În funcție de eveniment, dosarul de cercetare va mai cuprinde, după caz:

- copie de pe autorizație, în cazul în care victima, în momentul accidentului, desfășura o activitate care necesită autorizare;
- acte de expertiză tehnică, întocmite cu ocazia cercetării evenimentului;
- concluziile raportului de constatare medico-legală, în cazul accidentului mortal;
- copie de pe hotărârea judecătorească prin care se declară decesul, în cazul persoanelor date dispărute;
- actul medical, emis de unitatea sanitară care a acordat asistența medicală de urgență, din care să rezulte diagnosticul provizoriu, în cazul accidentelor urmate de vătămare gravă;
- copie de pe certificatul/certificatele de concediu medical, în cazul accidentului urmat de ITM, și copie de pe decizia de încadrare într-un grad de INV, în cazul accidentului urmat de INV, care se vor atașa la dosar după eliberarea de către unitatea sanitară;
- actul emis de unitatea sanitară care a acordat asistența medicală de urgență, din care să rezulte data și ora când accidentatul s-a prezentat pentru consultație, precum și diagnosticul, în cazul accidentelor de traseu;

- orice acte doveditoare, emise de organe autorizate și prezentate de accidentat, din care să se poată stabili locul, data și ora producerii accidentului sau să se poată justifica prezența victimei la locul, ora și data accidentării;
- copie de pe procesul-verbal de cercetare la fața locului, încheiat de serviciile poliției rutiere/brigada poliției rutiere a Capitalei, în cazul accidentelor de circulație pe drumurile publice;
- documente din care să rezulte că accidentatul îndeplinea îndatoriri de serviciu (foaie de parcurs, ordin de serviciu etc., în cazul accidentelor de circulație pe drumurile publice și al accidentelor în care sunt implicate persoane aflate în delegație)

Art. 25

(1) -Dosarul de cercetare a evenimentelor se va întocmi astfel:

- într-un exemplar (originalul), pentru accidentele care produc ITM, care se păstrează în arhiva persoanei juridice sau fizice care înregistrează accidentul;
- într-un exemplar (originalul), pentru accidentele urmate de vătămări grave, care se păstrează la ITM până la soluționarea cazului;
- în două exemplare, pentru accidentele mortale, inclusiv pentru persoanele date dispărute, pentru accidentele colective și pentru cele care au produs INV, confirmate prin decizie, din care, un exemplar (originalul) se înaintează organului de urmărire penală și un exemplar se păstrează la ITM care a efectuat cercetarea;
- într-un exemplar, pentru incidentele periculoase, care se păstrează la ITM care a efectuat cercetarea;
- în trei exemplare, pentru evenimentele deosebite cercetate de MMSS - I. M, dintre care originalul se înaintează la organele de urmărire penală, un exemplar rămâne la MMSS - I. M și un exemplar la ITM din județul pe teritoriul căruia s-a produs evenimentul

(2) În cazul în care faptele care au generat accidentele urmate de ITM, inclusiv vătămare gravă, sau incidentele periculoase au fost comise în astfel de condiții încât, potrivit legii, să fie considerate infracțiuni, dosarul de cercetare se încheie în două exemplare, originalul fiind înaintat organului de urmărire penală.

Art. 37

În baza procesului-verbal de cercetare întocmit de organele abilitate prin lege, persoana juridică sau fizică la care se înregistrează accidentul va completa **Formular de înregistrare a accidentelor de muncă (FIAM)**. **FIAM se completează pentru fiecare persoană accidentată în parte și constituie documentul de declarare oficială a accidentului de muncă.**

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

• BOLILE PROFESIONALE

Conform Legii securității și sănătății în muncă
nr. 319/2006:

BOALĂ PROFESIONALĂ

= afecțiunea care se produce ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, cauzată de agenți nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă, precum și de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă;

Pe lângă bolile profesionale există și **boli legate de profesii**, care au drept cauză atât condițiile de muncă cât și din afara condițiilor de muncă (ca de exemplu durerile la nivelul coloanei vertebrale) pot fi provocate de efortul fizic de la locul de muncă, dar și de cel de acasă, din afara orelor de muncă. Cunoașterea exactă a bolilor profesionale, ca și a bolilor legate de profesii, constituie informația de bază în evaluarea stării de sănătate a angajaților în raport cu factorii de risc, precum și în vederea stabilirii unor măsuri eficiente de prevenire.

POȚI SĂ TE SALVEZI PE TINE , DAR ȘI SĂNĂTATEA CELORLALȚI COLEGI DE MUNCĂ CE TREBUIE SĂ FACI?

Dacă ești patron, ești obligat să ai grijă de sănătatea angajaților tăi, ținând seama de următoarele principii generale de prevenire:

• Evitarea riscurilor

- Evaluarea riscurilor ce nu pot fi evitate;
- Combaterea riscurilor la sursă
- Adaptarea muncii la om prin proiectarea locurilor de muncă, alegerea echipamentului tehnic și a metodelor de muncă în vederea micșorării monotoniei muncii și a stabilirii unor ritmuri de lucru predeterminate și reducerii efectelor lor asupra sănătății;
- Adaptarea la progresul tehnic;
- Înlocuirea pericolelor prin non-pericole sau pericole mai mici;
- Dezvoltarea unei politici de prevenire cuprinzătoare și coerente care să cuprindă tehnologiile, organizarea muncii și a condițiilor de muncă, relațiile sociale și influența factorilor de mediu;
- Prioritatea măsurilor de protecție colectivă față de măsurile de protecție individuală;
- Prevederea de instrucțiuni corespunzătoare pentru lucrători.

Dacă ești angajat, ești obligat să ai grijă de tine și de ceilalți colegi de muncă, prin:

- Respectarea normelor de protecție a muncii
- Purtarea echipamentului individual de protecție
- Prezentarea la controlul medical periodic
- Adoptarea unui stil de viață sănătos

BOLILE PROFESIONALE: DREPTURI ȘI OBLIGAȚII ALE LUCRĂTORILOR

Muncitorii care au contactat o **boală profesională** trebuie:

- să-și **anunțe patronul** în termen de **15 zile** de la data la care au aflat acest lucru;
- să prezinte acestuia **certificatul medical** cu respectivul diagnostic.

Angajatorul trebuie să prezinte birourilor Institutului Național de asigurare împotriva accidentelor la locul de muncă și a bolilor profesionale (**INAIL**), în termen de **cinci zile** de la primirea certificatului medical, **declarația de boală profesională**.

INAIL poate fi anunțat și de către **medicul** care a diagnosticat lucrătorul, în această situație, Institutul cerându-i patronului **declarația de boală profesională**.

În cazul în care boala profesională determină **absentarea** de la locul de muncă, lucrătorul are dreptul la o **indemnizație temporară**,

Dacă se constată că boala își are originea într-un **accident produs la locul de muncă**, aceasta generând un grad de **incapacitate** psihofizică cuprins între **6% și 100%**, lucrătorul are dreptul la prestație pentru vătămare biologică astfel:

- ✓ o **indemnizație în numerar** dacă gradul de incapacitate este mai mare de 6% și mai mic de 16%;
- ✓ o **indemnizație în rentă** dacă gradul de incapacitate este egal sau mai mare de 16%.
- ✓ În afara acestora, este prevăzută și o **rentă pentru urmași**.
- ✓ În plus, **muncitorul are dreptul la**:
 - ✓ tratament medical;
 - ✓ asistență de specialitate pe lângă centrele medicale ale INAIL;
 - ✓ tratamente hidrotermale și cu nămol;
 - ✓ concedii în stațiunile balneo-climaterice;
 - ✓ furnizarea protezelor și prezidiere pentru a garanta recuperarea maximă a capacităților fizice și reintegrarea în mediul de muncă, social și familial

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CERINȚE MINIME GENERALE privind panourile de semnalizare

PANOURI DE INTERDICȚIE

Caracteristici intrinseci:

a) formă rotundă;

b) pictogramă neagră pe fond alb, margine și bandă diagonală roșii (partea roșie trebuie să ocupe cel puțin 35% din suprafața panoului).

Fumatul interzis

Fumatul și focul deschis
interzise

Interzis accesul pietonilor

Interzisă stingerea cu apă

Accesul interzis persoanelor
neautorizate

Apă nepotabilă

Interzis vehiculelor de
manipulare a mărfurilor

A nu se atinge

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CERINȚE MINIME GENERALE privind panourile de semnalizare

PANOURI DE AVERTIZARE

Caracteristici intrinseci:

- a) formă triunghiulară
- b) pictogramă neagră pe fond galben, margine neagră (partea galbenă trebuie să acopere cel puțin 50 % din suprafața panoului).

Materiale inflamabile

Materiale explozive

Materiale toxice

Materiale corozive

Materiale radioactive

Greutăți suspendate

Vehicule de manipulare

Pericol electric

Pericol general

Radiații laser

Materiale combustibile

Radiații neionizante

Câmp magnetic puternic

Pericol de împiedicare

Cădere cu denivelare

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CERINȚE MINIME GENERALE privind panourile de semnalizare

PANOURI DE OBLIGATIVITATE

Caracteristici intrinseci:

- a)** formă rotundă;
- b)** pictogramă albă pe fond albastru (partea albastră trebuie să ocupe cel puțin 50 % din suprafața panoului).

Protecție obligatorie a ochilor

Protecție obligatorie a capului

Protecție obligatorie a urechilor

Protecție obligatorie a căilor respiratorii

Protecție obligatorie a picioarelor

Protecție obligatorie a mâinilor

Protecție obligatorie a corpului

Protecție obligatorie a feței

Protecție individuală obligatorie împotriva căderii de la înălțime

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

CERINȚE MINIME GENERALE privind panourile de semnalizare

PANOURI DE SALVARE ȘI ACORDAREA PRIMULUI AJUTOR

Caracteristici intrinseci:

a) formă dreptunghiulară sau pătrată

b) pictogramă albă pe fond verde (partea verde trebuie să acopere cel puțin 50 % din suprafața panoului).

Direcții de urmat
(indicații suplimentare)

Telefon pentru primul-ajutor sau salvare

Brancardă

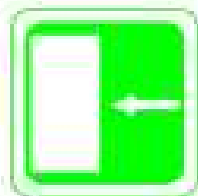
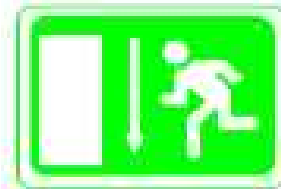
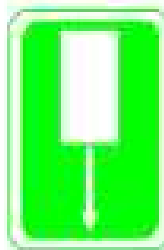
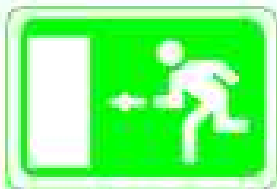
Duș de securitate

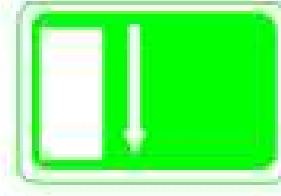
Curățirea ochilor

Centru de prim-ajutor

Căi/leșuri de salvare

COMPETENȚE : 9.2. Aplică acțiuni de evitare a riscurilor legate de securitatea și sănătatea în muncă și apariția incendiilor

FIȘĂ DE DOCUMENTARE

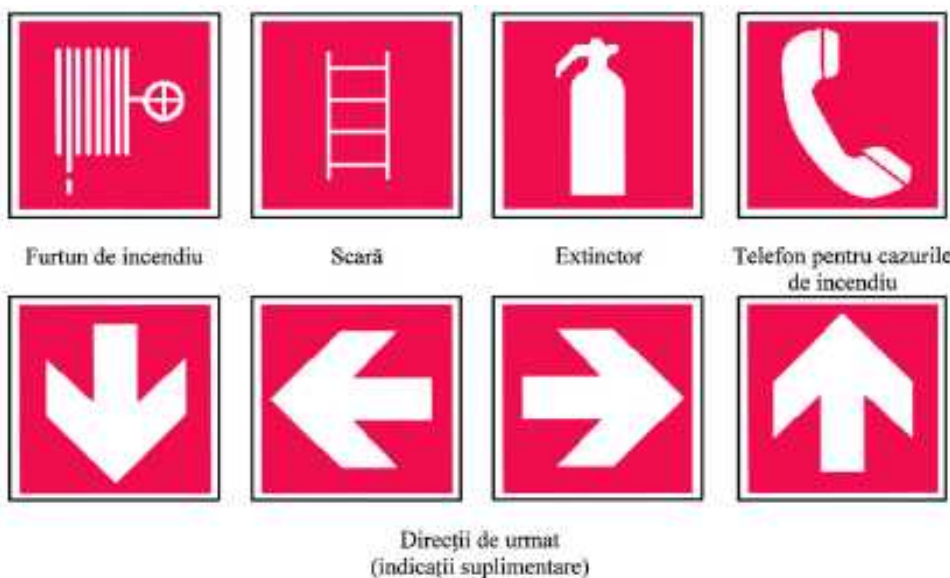
CERINȚE MINIME GENERALE privind panourile de semnalizare

PANOURI PRIVIND MATERIALELE SAU ECHIPAMENTELE NECESARE PENTRU PREVENIREA ȘI STINGEREA INCENDIILOR

Caracteristici intrinseci:

a) formă dreptunghiulară sau pătrată;

b) pictogramă albă pe fond roșu (partea roșie trebuie să acopere cel puțin 50 % din suprafața panoului).

CERINȚE MINIME privind semnalizarea obstacolelor și a locurilor periculoase și pentru marcarea căilor de circulație

1. Semnalizarea obstacolelor și a locurilor periculoase

1.1. Marcarea locurilor cu risc de lovire de un obstacol și de cădere a obiectelor și persoanelor se face în interiorul zonelor construite ale întreprinderii, în care lucrătorii au acces în cursul activității lor, prin culoarea galbenă alternativ cu culoarea neagră sau culoarea roșie alternativ cu culoarea albă.

1.2. Dimensiunile marcajului trebuie să țină seama de dimensiunile obstacolului sau ale locului periculos semnalat.

1.3. Benzile galben-negre sau roșu-albe trebuie să fie înclinate la circa 45° și să aibă dimensiunile aproximativ egale.

1.4. Exemplu:

FIȘE DE LUCRU
CHESTIONARE DE AUTOEVALUARE
CHESTIONARE DE EVALUARE INDIVIDUALE
SĂPTĂMÂNNALE

- **OBIECTIV:**
- **PUNCT DE LUCRU**.....
- **DATA: LUNI/**.....
- **INTERVALUL ORAR : 8.00-14.00**

FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ

Activitatea desfășurată :

.....
.....
.....

1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII:

.....
.....
.....

Enumerați sarcinile de lucru :

.....
.....
.....
.....
.....

2. UNITATEA DE STAGIU/SPECIFICUL FERMEI (LOCULUI DE MUNCĂ)/ REGULAMENTUL DE ORDINE INTERNĂ/PROTECȚIA MUNCII – DESCRIEȚI :

.....
.....
.....
.....
.....

3. Numele tutorelui/

.....
.....

- **OBIECTIV:**
- **PUNCT DE LUCRU**.....
- **DATA: MARȚI/**.....
- **INTERVALUL ORAR : 8.00-14.00**

FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ

Activitatea desfășurată :

.....
.....
.....

1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII / TEHNOLOGIA UTILIZATĂ:

.....
.....
.....

Enumerați sarcinile de lucru :

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. INSTRUMENTAR / ECHIPAMENTE /INSTALAȚII/ LINIA TEHNOLOGICĂ/UTILAJE FOLOSITE – DESCRIEȚI :

.....
.....
.....
.....
.....

3. DESCRIEȚI MODUL DE ORGANIZARE A PUNCTULUI DE LUCRU :

.....
.....
.....
.....

4. NUMELE TUTORELUI DE STAGIU :

.....

- **OBIECTIV:**
- **PUNCT DE LUCRU**.....
- **DATA: MIERCURI/**.....
- **INTERVALUL ORAR : 8.00-14.00**

FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ

Activitatea desfășurată :

.....
.....
.....

1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII / TEHNOLOGIA UTILIZATĂ:

.....
.....
.....
.....

Enumerați sarcinile de lucru :

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. INSTRUMENTAR / ECHIPAMENTE /INSTALAȚII/ LINIA TEHNOLOGICĂ/UTILAJE FOLOSITE – DESCRIEȚI :

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.DESCRIEȚI MODUL DE ORGANIZARE A PUNCTULUI DE LUCRU :

.....
.....
.....
.....

4. NUMELE TUTORELUI DE STAGIU :

.....
.....

- **OBIECTIV:**
- **PUNCT DE LUCRU**.....
- **DATA: JOI/**.....
- **INTERVALUL ORAR : 8.00-14.00**

FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ

Activitatea desfășurată :

.....
.....

1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII / TEHNOLOGIA UTILIZATĂ:

.....
.....
.....
.....

Enumerați sarcinile de lucru :

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. INSTRUMENTAR / ECHIPAMENTE /INSTALAȚII/ LINIA TEHNOLOGICĂ/UTILAJE FOLOSITE – DESCRIEȚI :

.....
.....
.....
.....
.....

3.DESCRIEȚI MODUL DE ORGANIZARE A PUNCTULUI DE LUCRU :

.....
.....
.....
.....

4. NUMELE TUTORELUI DE STAGIU :

.....

- **OBIECTIV:**
- **PUNCT DE LUCRU**.....
- **DATA: VINERI/**.....
- **INTERVALUL ORAR : 8.00-14.00**

FIȘA DE ACTIVITATE ZILNICĂ

Activitatea desfășurată :

.....
.....

1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII / TEHNOLOGIA UTILIZATĂ:

.....
.....
.....

Enumerați sarcinile de lucru :

.....
.....
.....
.....
.....

2. INSTRUMENTAR / ECHIPAMENTE /INSTALAȚII/ LINIA TEHNOLOGICĂ/UTILAJE FOLOSITE – DESCRIEȚI :

.....
.....
.....
.....

3.DESCRIEȚI MODUL DE ORGANIZARE A PUNCTULUI DE LUCRU :

.....
.....
.....

4. NUMELE TUTORELUI DE STAGIU :

.....

CHESTIONAR DE AUTOEVALUARE SĂPTĂMÂNALĂ

Analizând activitatea ta la practică, în perioada, te rugăm să
răspunzi la următoarele întrebări:

În perioada de stagiu parcursă

1. Am învățat.....
.....
.....

2. Am descoperit că.....
.....
.....

3. Am fost surprins de faptul că.....
.....
.....

4. În realizarea sarcinii am întâmpinat următoarele dificultăți.....
.....
.....

5. În pasul următor ar trebui să.....
.....
.....

CHESTIONAR DE EVALUARE INDIVIDUALĂ SĂPTĂMÂNALĂ

I. Aprecieri generale privind activitatea de stagiul de practică de specialitate în perioada

.....

În ce măsură considerați că stagiul de practică v-a fost util ?

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Cum apreciați calitatea instruirii practice ?

	Foarte bună		Bună		Suficientă		Insuficientă
--	-------------	--	------	--	------------	--	--------------

Menționați patru aspecte pozitive cu privire la stagiul de practică efectuat:

--	--	--	--

Menționați patru aspecte care necesită îmbunătățire cu privire la stagiul de practică efectuat:

--	--	--	--

II. Aprecieri asupra activității de practică desfășurate pentru formarea ca specialist:

Obiectivele și sarcinile de lucru au fost clare și s-a urmărit realizarea lor:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Menționați cinci competențe pe care considerați că le-ați dezvoltat pe parcursul stagiului de practică:

--	--	--	--	--

III. Aprecieri privind condițiile de desfășurare a activității de stagiul de pregătire practică de specialitate:

Condițiile (spațiu, echipament, atmosferă etc.) oferite de agenția de practică au fost:

	Foarte bune		Bune		Mulțumitoare		Rele		Nu e cazul
--	-------------	--	------	--	--------------	--	------	--	------------

IV. Aprecieri asupra relaționării cu personalul din punctul de lucru:

Tutorele de stagiul s-a implicat și m-a sprijinit pe parcursul stagiului de practică:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Tutorele de stagiu a fost receptiv la întrebările și problemele discutate:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Tutorele de stagiu mi-a oferit feedback pe parcursul activităților desfășurate:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Am lucrat în echipă:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

V. Aprecieri asupra relaționării cu profesorii însoțitori:

Profesorii însoțitori s-au implicat și m-au sprijinit pe parcursul stagiului de practică:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Profesorii însoțitori au fost receptivi la întrebările și problemele discutate:

	În foarte mare măsură		În mare măsură		Mediu		În mică măsură		Deloc
--	-----------------------	--	----------------	--	-------	--	----------------	--	-------

Alte comentarii, observații, sugestii privind activitatea de practică:

.....

.....

.....

.....

.....

Semnătura elevului

CHESTIONAR PRIVIND MODUL DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

ELEV PRACTICANT / NUMELE ȘI PRENUMELE.....

ORGANIZAȚIA DE PRIMIRE - „Associação para a Formação Profissional e Desenvolvimento do Montijo” - „Escola Profissional do Montijo” (AFPDM – EPM) din Montijo, Portugalia.

PERIOADA ÎN CARE S-A DESFĂȘURAT STAGIUL DE PRACTICĂ-

Nr crt.	DOMENIUL	SUBDOMENIUL	PUNCTAJ (MINIM=1 MAXIM=5)
1.	Relevanța stagiului de practică pentru formarea ca specialist în domeniul veterinar	Gradul de încadrare a activității desfășurate în tematica modulelor: • VI Biotehnologii moderne în creșterea animalelor și • VII Securitatea și sănătatea în muncă în domeniul sanitar veterinar	
		Măsura în care obiectivele /sarcinile de lucru au fost stabilite clar și s-a urmărit realizarea lor	
		Gradul de folosire a cunoștințelor dobândite în liceu	
		Măsura în care ești mulțumit(ă) de abilitățile practice dobândite	
2.	Condițiile de desfășurare a stagiului de practică	Condiții de lucru (spațiu, atmosferă, etc.)	
		Măsura în care echipamentul avut la dispoziție a corespuns sarcinilor trasate.	
		Nivelul de îndrumare acordat de tutorele de stagiou.	
		Nivelul ajutorului colegial primit.	
3.	Perspective de colaborare viitoare	Măsura în care recomandați acest stagiou altui coleg	

Enumerați 3 aspecte pozitive ale stagiului de practică :

.....

.....

.....

Mențonați eventualele aspecte negative care ar trebui îmbunătățite:

.....

.....

.....

Bibliografie

1. Angelescu I., Rusu S., Zabova I. – **Zootehnie**, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1981
2. Gh. – **Tratat de zootehnie generală**, vol I și II, București
3. Creta V. – **Zootehnie specială**, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1975
4. Culea C. – **Zootehnie specială**, Ed. „Veterinara”, București, 1993
5. Culea C. – **Îndrumător de lucrări practice pentru zootehnia specială**, Ed.
6. Dinescu S. și Calab - **Creșterea animalelor de fermă** – vol I. Ed. Agris 2001
7. Manualul „Sisteme de adăpost pentru porcine- volumul 1, Standarde de ferme” elaborat în cadrul proiectului Modernizarea Sistemului de Informare și Cunoaștere în Agricultură (MAKIS), UMP MAKIS – MAPDR 04/QCBS/2008
8. www.anarz.ro
9. www.anca.ro
10. www.mapam.ro
11. www.agroinfo.ro
12. www.revista-ferma.ro
13. <https://www.iprotectiamuncii.ro/legislatie-protectia-muncii>
14. <http://legislatiamuncii.manager.ro/Legea-securitatii-si-sanatatii-in-munca.html>